

SPRAWOZDANIE z DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO

w Ciechanowie

w okresie od 01 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

I. STAN PRAWNY i WŁADZE BANKU

1. Podstawa prawna działania

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie działa w oparciu o prawo spółdzielcze, prawo bankowe, ustawę o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

2. Dane ogólne o Banku

Pełna nazwa Banku: **Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie**

Adres siedziby: **ul. 3 Maja 3, 06-400 Ciechanów**

Bank powstał w 1899 roku.

Bank został wpisany do rejestru sądowego dnia 19.07.2001 roku przez Sąd Rejonowy m.st. Warszawy w Warszawie XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr **KRS 000027891**.

Ostatniego wpisu dokonano dnia 14.02.2019r.

Bank posiada nr statystyczny **REGON 000508046**

Przedmiot działalności Banku według PKD nie uległ zmianie od 31.12.2013r.:

Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie całego kraju.

3. Władze Banku

ZARZĄD

W okresie od 01.01.2018 roku do 03.10.2018 roku Zarząd pracował w składzie:

- Andrzej Kopec	- p.o. Prezes Zarządu
- Jakub Bilnik	- Członek Zarządu
- Grzegorz Olecki	- Członek Zarządu

W związku z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na powołanie Pana Andrzeja Wojciecha Kopcia na stanowisko Prezesa Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego, Rada Nadzorcza podjęła uchwałę w dniu 03.10.2018r. nr 130/2018 w sprawie powołania jego osoby na stanowisko Prezesa Zarządu.

W okresie od 03.10.2018 roku do 02.11.2018 roku Zarząd pracował w składzie:

- Andrzej Kopec	- Prezes Zarządu
- Jakub Bilnik	- Członek Zarządu
- Grzegorz Olecki	- Członek Zarządu

W dniu 30.10.2018r. swoją rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie złożył Pan Jakub Bilnik. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 144/2018 w sprawie rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron.

Podczas posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 30.10.2018r. podjęto uchwałę nr 147/2018 w sprawie powołania Pana Mariusza Kołakowskiego do składu Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie od dnia 03.11.2018r.

W okresie od 03.11.2018 roku do 31.12.2018 roku Zarząd pracował w składzie:

- Andrzej Kopeć	- Prezes Zarządu
- Grzegorz Olecki	- Członek Zarządu
- Mariusz Kołakowski	- Członek Zarządu

W ciągu 2018 roku odbyło się 100 protokołowanych posiedzeń Zarządu, na których podjęto 354 uchwały.

Najważniejsze tematy będące przedmiotem obrad posiedzeń Zarządu dotyczyły:

- bieżącej realizacji oraz monitorowania i sprawozdawania celów programu postępowania naprawczego oraz założeń przyjętych w Planie finansowym,
- Planu naprawy Banku,
- Planu ochrony kapitału,
- zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego funkcjonowania Banku po dacie 23.11.2018r. tj. wygaśnięciu z mocy prawa Umowy Zrzeszenia,
- wniosków Banku o przystąpienie do Sytemu Ochrony,
- zapewnienia adekwatności i efektywności systemów zarządzania ryzykiem oraz kontroli wewnętrznej,
- analizy ustaleń i wniosków z przeprowadzanych w banku kontroli, inspekcji i audytów,
- matrycy funkcji kontroli,
- wprowadzania nowych produktów i usług, podejmowania działań marketingowych oraz rozwoju placówek Banku,
- spraw korporacyjnych i organizacyjnych, w tym zmian w strukturze organizacyjnej, wdrażaniu przepisów prawa dotyczących systemu zarządzania oraz zapewniających zgodność działania Banku z przepisami prawa,
- wprowadzenia nowych bądź zmian w regulacjach wewnętrznych,
- bieżącego monitorowania i oceny poziomu ryzyk istotnych, w tym kredytowego i operacyjnego oraz adekwatności kapitałowej,
- działań służących samodzielnemu utrzymaniu i pozyskaniu wystarczającego kapitału zapewniającego spełnienie wymogu połączonego bufora,

- spraw członkowskich, w tym w zakresie przyjęcia nowych Członków w poczet Członków Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie oraz zawarcia umów potrącenia wierzytelności (konwersji udziałów wypowiedzianych na niewypowiedziane),
- organizacji Zebrań Grup Członkowskich oraz Zebrań Przedstawicieli,
- spraw pracowniczych, w tym w obszarze szkoleń oraz polityki wynagrodzeń,
- działalności kredytowej, w tym decyzji kredytowych oraz zmian w rezerwach celowych,
- spraw w zakresie zarządzania portfelem wierzytelności trudnych; w tym windykacji, restrukturyzacji oraz sprzedaży wierzytelności,
- analizy informacji na temat ekspozycji kredytowych oraz analizy zidentyfikowanych znaków ostrzegawczych w monitoringu podmiotów o najwyższym zaangażowaniu Banku,
- polityki rachunkowości,
- spraw administracyjnych i gospodarki własnej, w tym kosztów funkcjonowania Banku,
- obszaru IT, w tym rozwoju infrastruktury informatycznej oraz prawidłowego funkcjonowania produktów i usług bankowości elektronicznej,
- analizy ustaleń i wniosków w obszarze efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- działań wizerunkowych,
- reklamacji, spraw sądowych oraz postępowań wszczętych z zawiadomienia Zarządu Banku.

Najważniejsze działania wdrożone w 2018 roku:

- **aktualizacja w porozumieniu z Komisją Nadzoru Finansowego „Planu naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”,**
- **zatwierdzenie przez Komisję Nadzoru Finansowego „Planu ochrony Kapitału Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”**

Plan uwzględnia założenia przyjęte w planie naprawy w zakresie sporządzonych prognoz bilansu, funduszy własnych i rachunku wyników. Uwzględnia elementy wskazane w nadzorze makroostrożnościowym tj. przewidywane przychody i wydatki oraz prognozowany bilans; środki mające na celu podwyższenie współczynników kapitałowych; plan podwyższenia funduszy własnych w celu osiągnięcia zgodności z wymogiem połączonego bufora i przewidywany okres w jakim to nastąpi.

- **zezwoleń przez Komisję Nadzoru Finansowego na zaliczenie do kapitału podstawowego TIER 1 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie zweryfikowanego zysku za okres od 01.01.2018r. do 30.06.2018r. w kwocie 1 819 359,34 zł w trybie przewidzianym w art. 26 Rozporządzenia CRR.**
- **zapewnienie ciągłości działania w dotychczasowych obszarach współpracy z SGB-Bankiem S.A., po wygaśnięciu umowy Zrzeszenia z SGB-Bankiem S.A.,**

- złożenie wniosku o przystąpienie do Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości w Warszawie,
- złożenie wniosku o przystąpienie do Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości w Warszawie,

W 2018r. odbywały się również spotkania Zarządu i Kadry Kierowniczej, których tematem była sytuacja ekonomiczna Banku oraz ocena wyników finansowych wypracowanych w poszczególnych placówkach banku.

RADA NADZORCZA

W okresie od 01.01.2018r. do 07.11.2018r. Rada Nadzorcza Banku działała w następującym, niezmiennym składzie:

- Marek Komorowski - Przewodniczący RN
- Jerzy Bujnowski - Zastępca Przewodniczącego RN
- Mirosława Damięcka - Sekretarz RN
- Włodzimierz Władysław Bartkowski - Członek RN
- Paweł Brudnicki - Członek RN
- Andrzej Machaj - Członek RN
- Leonard Napiórkowski - Członek RN

Na Zebraniu Przedstawicieli w dniu 07.11.2018r., Rada Nadzorcza w powyższym składzie zdała sprawozdanie z działalności Banku w okresie kadencji w latach 2014 – 2018. W tym samym dniu odbyły się wybory Rady Nadzorczej na kadencję w latach 2018 – 2022.

Podczas pierwszego posiedzenia Rady Nadzorczej nowej kadencji, które odbyło się w dniu 27.11.2018r. Rada Nadzorcza ukonstytuowała się powołując nowe Prezydium Rady w następującym składzie:

- Jerzy Bujnowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Joanna Wardzińska – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
- Mirosława Damięcka – Sekretarz Rady Nadzorczej
- Włodzimierz Bartkowski – Członek Rady Nadzorczej
- Andrzej Machaj – Członek Rady Nadzorczej
- Andrzej Kurzela – Członek Rady Nadzorczej
- Arnold Ulewicz – Członek Rady Nadzorczej

Posiedzenia Rady Nadzorczej Banku odbywały się stosownie do potrzeb.

W 2018 roku odbyło się 15 protokołowanych posiedzeń, na których podjęto 177 uchwał.

Do najważniejszych spraw poruszanych na posiedzeniach Rady Nadzorczej należało:

- zatwierdzenie „Planu finansowego na rok 2018 i strategicznej projekcji finansowej na lata 2019-2022 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”,
- zatwierdzenie „Planu ochrony kapitału Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”,
- zatwierdzenie „Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”,
- powołanie Prezesa Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie w związku z zatwierdzeniem jego kandydatury przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz zmiany w składzie Zarządu ,
- zatwierdzenie Sprawozdania z działalności Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie za 2017 rok,
- przyjęcie Sprawozdania Komitetu Audytu Rady Nadzorczej z przeprowadzenia przez firmę audytorską badania sprawozdania finansowego Banku za 2017 rok,
- dokonanie oceny stosowania przez bank "Polityki Ładu Korporacyjnego w Polskim Banku Spółdzielczego w Ciechanowie" w roku 2017,
- dokonanie oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- dokonanie oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
- dokonanie oceny systemu zarządzania ryzykiem,
- dokonanie indywidualnej oceny odpowiedzialności Członków Zarządu oraz kolegialnej oceny odpowiedzialności Zarządu,
- dokonanie oceny polityki wynagrodzeń w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie,
- przyjęcie Sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie za 2017 rok,
- dokonanie realizacji strategii i polityk zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- dokonanie oceny realizacji Strategii działania Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na lata 2016-2022 według stanu na 31.12.2017r.,
- analiza planów kontroli wewnętrznej oraz analiza ustaleń i wniosków z przeprowadzonych kontroli, inspekcji i audytów,
- analiza wyników ekonomiczno-finansowych i sytuacji Banku,
- nadzór nad realizacją celów programu postępowania naprawczego oraz założeń przyjętych w Planie finansowym,
- nadzór nad zapewnieniem prawidłowego i niezakłóconego funkcjonowania Banku po dacie 23.11.2018r. tj. wygaśnięciu z mocy prawa Umowy Zrzeszenia,
- nadzór działań Banku zmierzających do przystąpienia do Systemu Ochrony Instytucjonalnej,
- nadzór zapewnieniem adekwatności i efektywności systemów zarządzania ryzykiem oraz kontroli wewnętrznej,

- opiniowanie projektów uchwał oraz materiałów na Zebrania Przedstawicieli,
- analiza spraw udziałowych, a także komunikacja z Członkami oraz byłymi Członkami Banku,
- ustalanie liczby Grup Członkowskich oraz przyporządkowanie Członków do poszczególnych Grup Członkowskich,
- cykliczna analiza sytuacji Banku, w tym również kredytów trudnych, nadzór nad postępowaniem w windykacji i restrukturyzacji kredytów oraz postępowaniem prac w zakresie kredytów przeklasyfikowanych do niższej kategorii,
- zatwierdzanie zmian w strukturze organizacyjnej Banku oraz strategii i polityk normujących pracę w Banku,
- zapoznawanie się ze sprawozdaniami Zarządu oraz ocena efektów pracy Zarządu,
- analiza działalności oddziałów Banku,
- realizacja pozostałych obowiązków Rady Nadzorczej zgodnie ze statutowymi kompetencjami,
- przyjęcie a następnie złożenie Zebraniu Przedstawicieli sprawozdania rocznego z działania Rady Nadzorczej.

W dniu 30.11.2018r. Rada Nadzorcza dokonała zmiany w składzie Zarządu Banku, tj. w miejsce Członka Zarządu Pana Jakuba Bilnik, który złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu, powołano Pana Mariusza Kołakowskiego.

W ramach Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie w okresie 01.01.2018r.-15.05.2018r. pracowała Komisja Rewizyjna w składzie:

- Mirosława Damięcka - Przewodnicząca,
- Włodzimierz Bartkowski - Zastępca Przewodniczącego.

Podstawowym działaniem Komisji Rewizyjnej była kontrola działalności Zarządu Banku. W związku z funkcjonowaniem w Banku Komitetu Audytu, Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 15 maja 2018 roku, na mocy uchwały nr 63/2018 dokonała rozwiązania Komisji Rewizyjnej.

W okresie 01.01.2018r. - 27.11.2018r. Komitet Audytu Rady Nadzorczej pracował w niezmiennym składzie, tzn.:

- Mirosława Damięcka - Przewodnicząca
- Włodzimierz Bartkowski - Członek
- Jerzy Bujnowski - Członek.

Na posiedzeniu w dniu 27.11.2018r., w związku z nową kadencją Rady Nadzorczej, powołano nowy skład Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie w składzie:

- Mirosława Damięcka – Przewodnicząca Komitetu Audytu
- Andrzej Machaj – Członek Komitetu Audytu
- Arnold Ulewicz – Członek Komitetu Audytu

W 2018 roku odbyło się 11 protokołowanych posiedzeń Komitetu Audytu, na których podjęto 52 uchwały. Do najważniejszych spraw poruszanych na posiedzeniach Komitetu Audytu należało:

- przyjęcie Sprawozdania z działalności Komitetu Audytu Rady Nadzorczej za 2017 rok,
- współpraca z biegłym rewidentem w zakresie badania sprawozdania finansowego Banku,
- przyjęcie Sprawozdania Komitetu Audytu z przeprowadzenia przez firmę audytorską badania sprawozdania finansowego Banku za 2017 rok i I półrocze 2018 roku,
- udzielenie rekomendacji dla Rady Nadzorczej w przedmiocie zatwierdzenia raportów i sprawozdań dotyczących systemu kontroli wewnętrznej, ryzyka braku zgodności oraz systemu zarządzania ryzykiem.

ZEBRANIE PRZEDSTAWICIELI

W 2018 roku Zebranie Przedstawicieli odbyło się trzykrotnie w dniu: 01.02.2018r., 27.06.2018r. i 07.11.2018r.

01.02.2018r. odbyło się Nadzwyczajne Zebranie Przedstawicieli Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie, zwołane przez Zarząd Banku w związku ze złożonym przez 16 Przedstawicieli żądaniem zwołania Zebrania Przedstawicieli. Żądanie obejmowało odwołanie poszczególnych Członków Rady Nadzorczej oraz przeprowadzenie wyborów do Rady Nadzorczej celem powołania nowych Członków Rady na miejsce odwołanych Członków.

W Zebraniu Przedstawicieli dnia 01.02.2018r. wzięło udział 33 spośród 40 Delegatów wybranych na Zebraniach Grup Członkowskich.

Podczas Zebrania Zarząd omówił ogólny zarys sytuacji finansowej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie oraz kluczowe wydarzenia z 2017 roku i strategię Banku na 2018 rok. Zaprezentowano również wstępne niezaudytowane dane finansowe Banku za IV kwartał 2017 roku. W wyniku przeprowadzonych głosowań, decyzją Zebrania Przedstawicieli, Rada Nadzorcza Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie pozostała w niezmiennym składzie.

W Zebraniu Przedstawicieli w dniu 27.06.2018r. wzięło udział 32 spośród 40 Delegatów wybranych na Zebraniach Grup Członkowskich.

W trakcie Zebrania Przedstawicieli podjęto uchwały m.in. w sprawach:

- zatwierdzenia Sprawozdania Zarządu z działalności Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z wykonania uchwał z poprzedniego Zebrania Przedstawicieli oraz wniosków z Zebrań Grup Członkowskich,
- zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie za 2017 rok,
- podziału nadwyżki bilansowej za 2017 rok,
- zatwierdzenia sprawozdania Rady Nadzorczej za 2017 rok,
- udzielenia absolutorium członkom Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- określenia najwyższej sumy zobowiązań,
- oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- kolegialnej oceny kwalifikacji Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- oceny polityki wynagradzania w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie za rok obrotowy podlegający ocenie (poprzedni rok obrotowy),
- zmian w „Polityce Ładu Korporacyjnego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie”,
- zatwierdzenia Regulaminu działania Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- zatwierdzenia Regulaminu Zebrań Grup Członkowskich.

Na mocy uchwały w sprawie podziału nadwyżki bilansowej za 2017 rok, zgodnie z literą prawa, wypracowany w 2017 roku zysk w kwocie 12 039 178,09 zł przeznaczono na odbudowę funduszu udziałowego, 137 200,00 zł – na zwiększenie funduszu zasobowego Banku.

W dniu 07.11.2018r. odbyło się wyborcze Zebranie Przedstawicieli Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie, zwołane przez Zarząd Banku w związku z upływającą 4 letnią kadencją wybranych Przedstawicieli oraz Członków Rady Nadzorczej. W Zebraniu Przedstawicieli wzięło udział 36 spośród 40 Delegatów wybranych na Zebraniach Grup Członkowskich.

W trakcie Zebrania Przedstawicieli podjęto uchwały m.in. w sprawach:

- wyrażenia zgody na przystąpienie Banku do Systemu Ochrony,
- zatwierdzenia zmian w Procedurze oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- zatwierdzenia Polityki wynagrodzeń Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie oraz ustalenia wynagrodzenia dla Członków Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,

- zatwierdzenia Regulaminu wyborów do Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- dokonania uprzedniej oceny indywidualnej kandydatów na członka Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie,
- powołania Członków Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na kadencję w latach 2018-2022.

4. Dane o strukturze organizacyjnej

Podstawową strukturę organizacyjną Banku od 01.01.2018r. tworzą:

- Centrala,
- Oddziały: Ciechanów, Bodzanów, Mława, Żuromin, Płońsk, Przasnysz,
- Filie: Sierpc, Regimin, Płock.

Zmiany w strukturze organizacyjnej:

- Uchwałą Zarządu nr 189/2018 z dnia 31.07.2018r. wprowadzono w Regulaminie organizacyjnym Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie zmiany wynikające z wdrożenia uchwalonego przez Zarząd Banku „Harmonogramu wdrożenia Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej kontroli wewnętrznej w bankach”. Regulamin został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 116/2018 z dnia 29.08.2018r.
- Uchwałą Zarządu 336/2018 z dnia 06.12.2018r. wprowadzono w Regulaminie organizacyjnym Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie zmiany w strukturze organizacyjnej Centrali obowiązujące od dnia 01.01.2019r. oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Oddziałów obowiązujące od dnia 01.03.2019r.

Regulamin został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 177/2018 z dnia 12.12.2018r.

5. Dane dotyczące przyjętych norm (zasad) postępowania

W Banku stosowane są następujące normy (zasady) lub inne wewnętrzne kodeksy (regulaminy) postępowania:

- Kodeks Etyki Bankowej,
- Zasady ładu korporacyjnego

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI BANKU (rynek, produkty, umowy)

1. Otoczenie makroekonomiczne

1.1. Wybrane wskaźniki gospodarcze w Polsce

1) W zakresie czynników zewnętrznych:

- a) Stabilny wzrost aktywności ekonomicznej w strefie euro,
- b) Pozostawanie podstawowych stóp procentowych EBC na stabilnym poziomie,
- c) Stabilna perspektywa koniunktury gospodarczej w USA,
- d) Umiarkowana presja inflacyjna w USA,

2) W zakresie czynników wewnętrznych:

- a) Stabilna koniunktura w Polsce ze wzrostem PKB na poziomie 3-4%,
- b) Pozostawanie podstawowych stóp procentowych NBP na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca 2019r.
- c) Dalsze zaostrzenie polityki kredytowej przez banki oraz brak istotnych zmian wielkości popytu na kredyty dla przedsiębiorstw i kredyty konsumpcyjne,
- d) Narastające ryzyka w niektórych sektorach gospodarki, zwłaszcza w budownictwie.

Ponadto, na bieżącą i przyszłą koniunkturę oddziaływać będą:

1. Wzrost zasobności gospodarstw domowych związany z programem 500+ i silniejszym złotym,
2. Niskie, w stosunku do inflacji, oprocentowanie depozytów generujące ryzyko wycofywania, środków z banków i przeznaczania ich na konsumpcję,
3. Skala i tempo absorpcji środków z UE,
4. Dostosowania płacowe wynikające z łatwiejszego dostępu do rynków pracy w UE obywateli Ukrainy,
5. Możliwość negatywnych zdarzeń na zagranicznych rynkach finansowych,
6. Problemy strukturalne UE.

Należy również zwrócić uwagę na niepewność odnośnie polityki gospodarczej rządu i otoczenia zewnętrznego, długookresowe ryzyka dla polskiej gospodarki związane ze zmniejszaniem się środków z UE po 2020 r., pogarszającą się demografią i wzrost wydatków na emerytury.

Ponadto rok 2018 był kolejnym rokiem dostosowywania przepisów krajowych do unijnych w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym ustawy Prawo bankowe, ustawy Prawo spółdzielcze, ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Zmiana ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających pozwoliła na podwyższenie funduszu udziałowego zaliczanego do kapitału podstawowego Tier I, Bank dokonał zmian statutu Banku w 2017r., skutkujących po dokonaniu wpisu w KRS. Dodatkowo wzrost opłat na rzecz BFG oraz działanie w otoczeniu wydłużającego się okresu utrzymywania się niskich stóp procentowych może przełożyć się na obniżenie wyników finansowych Banku.

Tabela 1. Prognozowane założenia makroekonomiczne

Prognoza dla:	2019r.
Średnioroczny PKB	4,1%
Średnioroczna inflacja CPI	2,5%
Stopa bezrobocia	5,7%
Wzrost wynagrodzeń	5%
Stopa referencyjna NBP	1,50%
Kurs średni EUR/PLN	4,3

Na podstawie danych:

1. Biuletynu Progностycznego SGB – Bank S.A. 2018
2. Prognozy wskaźników makroekonomicznych, stóp procentowych i kursów walut NBP

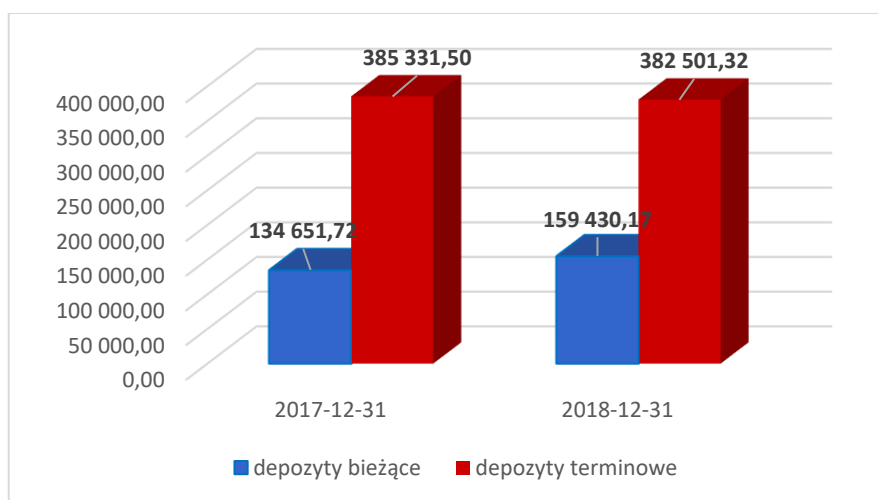
2. Opis branży i przedmiot działalności Banku

2.1. Podstawowe obszary działalności Banku

Działalność depozytowa

Na dzień 31.12.2018r. w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie nastąpił niewielki spadek depozytów terminowych w porównaniu do 31.12.2017r. o kwotę 4 706,72 tys. zł tj. 1,22%, w wyniku obniżenia oprocentowania lokat. Ze względu na znaczny przyrost nowozakładanych rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych i bieżących, nastąpił znaczny wzrost bazy depozytów bieżących, w porównaniu z 31.12.2017r., o kwotę 20 121,42 tys. zł, tj. o 14,94%.

Zmiany depozytów wraz z ich podziałem na terminowe i bieżące, przedstawia poniższy wykres:

*Dane nie zawierają kwoty kaucji

Na koniec grudnia 2018 roku na rachunkach bieżących zdeponowano 159 430,17 tys. zł, natomiast na rachunkach terminowych 382 501,32 tys. zł, z czego ok. 380 418,67 tys. zł stanowiły depozyty sektora niefinansowego.

Stan depozytów terminowych oraz bieżących wzrósł w stosunku do 2017 roku o ok. 2,96%. Szybszy wzrost depozytów bieżących przyczynił się do pozyskania tańszego źródła finansowania kredytów. W celu utrzymania bazy depozytowej na bezpiecznym poziomie, Bank wprowadzał do oferty nowe produkty depozytowe dostosowane do oczekiwań klientów. W roku 2018 do oferty Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie wprowadzono następujące produkty depozytowe:

- Złota Lokata 2018 – lokata 3-miesięczna z oprocentowaniem stałym, przeznaczona dla klientów indywidualnych,
- Lokata na nowe środki, lokata 3-miesięczna z oprocentowaniem stałym, przeznaczona dla klientów indywidualnych, na lokacie tej deponowane były nowe środki klientów,
- KONTO BIZNES DEBIUT – rachunek bieżący przeznaczony dla klientów instytucjonalnych, produkt dedykowany jest dla klientów prowadzących działalność gospodarczą nie dłużej niż 12 miesięcy,
- KONTO BIZNES – rachunek bieżący przeznaczony dla klientów instytucjonalnych,
- KONTO BIZNES MEGA – rachunek bieżący przeznaczony dla klientów instytucjonalnych,
- KONTO FARMER – rachunek bieżący, przeznaczony jest dla Rolniczych Podmiotów Gospodarczych tj. osób fizycznych lub prawnych prowadzących działalność rolniczą.

W celu zwiększenia atrakcyjności sprzedaży w/w produktów, wprowadzono dwie karty płatnicze (debetowe) z funkcją zbliżeniową, przeznaczone dla klientów instytucjonalnych: MasterCard Business PayPass oraz Visa Business Electron payWave.

Kontynuowana była również sprzedaż następujących lokat w Oddziale Internetowym:

- e-lokata zielona – 3-miesięczna lokata z oprocentowaniem zmiennym, dostępna dla klientów indywidualnych,
- e-lokata granatowa – 6-miesięczna lokata z oprocentowaniem zmiennym, przeznaczona dla klientów indywidualnych,
- e-lokata oranżowa – 3-miesięczna lokata z oprocentowaniem zmiennym dostępna dla klientów indywidualnych.

Ponadto bank dostosowywał swoje procedury i systemy do zmiany ustawy o usługach płatniczych. W związku z tym wprowadzono Podstawowy Rachunek Płatniczy, obowiązujący w ofercie od 08.08.2018r. Ze względu na wprowadzenie podzielonych płatności, zostały utworzone klientom instytucjonalnym tzw. rachunki VAT.

Ze względu na wejście w życie przepisów ustawy z dnia 01.03.2018r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, która zobowiązała bank do określonej weryfikacji danych klienta, wycofano ze sprzedaży lokaty zakładane w Oddziale internetowym. W celu uzupełnienia oferty produktowej, wprowadzono lokatę 12-miesięczną, zakładaną w bankowości elektronicznej oraz zmodyfikowano lokatę na szóstkę, poprzez możliwość jej dystrybucji w bankowości elektronicznej.

W związku z obniżeniem kosztów pozyskania depozytów oraz dostosowując się do konkurencyjnych banków spółdzielczych, w 2018r., obniżono oprocentowanie depozytów terminowych, znajdujących się w aktualnej ofercie oraz nie występujących w aktualnej sprzedaży. Największym zainteresowaniem klientów, cieszyła się promocyjna Złota Lokata 2018, która jest już „sztandarowym” produktem depozytowym oferowanym przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie. Środki zdeponowane na 18 edycji tej lokaty stanowią ok. 28% wszystkich depozytów terminowych Banku (bez kaucji) wg. stanu na dzień 31.12.2018r. Wpływ na preferencje klientów, oprócz korzystnego oprocentowania, ma również fakt, iż klienci spełniający dodatkowe warunki dotyczące okresu utrzymywania wkładu, biorą udział w loterii promocyjnej. W tej loterii, można było wygrać atrakcyjne nagrody, w postaci: trzech samochodów osobowych, marki Skoda Citigo, sześciu telefonów Samsung Galaxy S8 oraz dziewięciu laptopów Lenovo.

Pozostałe lokaty, wprowadzone do oferty Banku, monitorowane i modyfikowane, w zależności od bieżących potrzeb, również charakteryzują się dużym zainteresowaniem deponentów. Produkty depozytowe oferowane w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie uzyskały uznanie klientów, szczególnie ze względu na atrakcyjne oprocentowanie, okres deponowania dostosowany do potrzeb klientów oraz bezpieczeństwo deponowanych środków. Powyższe dane dotyczące działalności depozytowej mogą świadczyć i utwierdzać w przekonaniu, iż Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie jest jednostką wychodzącą naprzeciw oczekiwaniom klientów, odpowiednio reagującą na potrzeby rynku i klientów przy jednoczesnym zachowaniu maksymalizacji bezpieczeństwa zdeponowanych środków.

Działalność kredytowa

Działalność kredytowa banku koncentrowała się na :

- prowadzeniu umiarkowanej i usystematyzowanej działalności,
- pełnej obsłudze dotychczasowych klientów,
- udzielaniu kredytów wiarygodnym kredytobiorcom.

Na dzień 31.12.2018r. kredyty podmiotów finansowych, niefinansowych i jednostek budżetowych nominalnie osiągnęły poziom 427 777 tys. zł, natomiast rok 2017 zakończył się stanem kredytów na poziomie 448 827 tys. zł co daje dynamikę 95,31%.

Zobowiązania pozabilansowe z tytułu niewykorzystanych kredytów oraz udzielonych gwarancji bankowych wg stanu na 31.12.2018r. wyniosły 23 214 tys. zł. W stosunku do 31.12.2017r. nastąpił spadek o 14,59%.

Wartość kredytów w sytuacji normalnej i pod obserwacją nominalnie, wg stanu na 31.12.2018r., wynosiła 218 143 tys. zł, co stanowiło 50,99% ogólnej kwoty udzielonych kredytów. Kredyty zagrożone nominalnie wynosiły 209 633 tys. zł i stanowiły 49,01% ogólnej kwoty kredytów.

Wg stanu na 31.12.2018r. w obsłudze znajdowały się 2 862 umowy kredytowe i umowy gwarancji bankowych, przy średniej kwocie na umowę na poziomie 163,60 tys. zł.

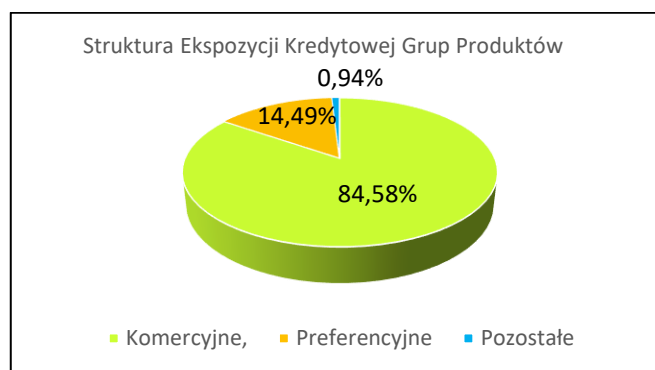
W I półroczu 2017r. Bank prowadził ograniczoną działalność kredytową ze względu na konieczność poprawy wskaźników płynności i niskie kapitały dla obliczenia współczynników kapitałowych. Akcja kredytowa w pełnym zakresie została wznowiona z dniem 20.06.2017r.

W ramach akcji kredytowej w danym okresie tj. od 20.06.2017r. na dzień 31.12.2018r. funkcjonują 494 umowy kredytowe na łączną kwotę 73 525,45 tys. zł.

W roku 2018 do oferty Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie wprowadzono następujące produkty kredytowe:

- Pożyczka hipoteczna
- Kredyt Farmer (kredyt w rachunku bieżącym) przeznaczony dla Rolniczych Podmiotów Gospodarczych tj. osób fizycznych lub prawnych prowadzących działalność rolniczą.

Na dzień 31.12.2018r. kredyty komercyjne wraz z gwarancjami stanowiły 85,52% ogólnej kwoty, kredyty preferencyjne 14,49% obliża kredytowego.

Wśród kredytów komercyjnych 1 916 umów na łączną (bilansowo i pozabilansowo) kwotę 382 281 tys. zł kwotowo dominowały kredyty inwestycyjne – 112 876 tys. zł oraz kredyty obrotowe w rachunku kredytowym – 54 948 tys. zł zaś ilościowo kredyty konsumpcyjne – 593 umów (średnio 52,12 tys. zł) oraz kredyty w ROR + debet w ROR – 363 umowy (średnio 10,16 tys. zł).

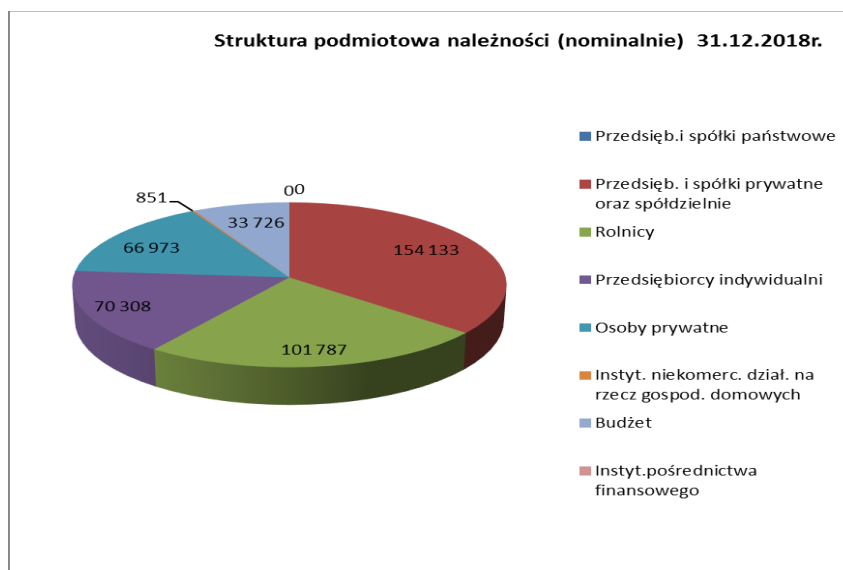
Wśród kredytów preferencyjnych (821 umowy na łączną kwotę 65 482 tys. zł) kwotowo dominowały kredyty inwestycyjne preferencyjne z linii MR na kwotę 21 278 tys. zł i KZ na kwotę 14 580 tys. zł oraz z linii NT na kwotę 16 741 tys. zł; ilościowo również dominowały kredyty z linii MR – 281 umów oraz KZ – 300 umów.

Wg stanu na 31.12.2018r. w strukturze podmiotowej (bilansowo) Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie dominowały przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz rolnicy, które stanowią odpowiednio 36,03% i 23,79%. Na trzecim miejscu plasują się kredyty udzielone przedsiębiorcom

indywidualnym 16,44%, a następnie osobom fizycznym 15,66%. Pozostałe grupy podmiotów stanowią nieznaczący udział w strukturze obliża kredytowego.

Struktura należności od sektora finansowego, niefinansowego i jednostek budżetowych nominalnie (w tys. zł)

Podmiot	stan zadłużenia w tys.zł bilansowe nominalnie 31.12.2018r.	Struktura
Przedsięb.i spółki państwowe	0	0,00%
Przedsięb. i spółki prywatne oraz spółdzielnie	154 133	36,03%
Rolnicy	101 787	23,79%
Przedsiębiorcy indywidualni	70 308	16,44%
Osoby prywatne	66 973	15,66%
Instyt. niekomerc. dział. na rzecz gospod. domowych	851	0,20%
Budżet	33 726	7,88%
Instyt. pośrednictwa finansowego	0	0,00%
Ogółem	427 777	100,00%

Na dzień 31.12.2018r. w Banku funkcjonowało 125 gwarancji bankowych na łączną kwotę 4 228 tys. zł, a wg stanu na 31.12.2017r. 151 gwarancji na łączną kwotę 10 814 tys. zł, co daje dynamikę 39,10%. W strukturze gwarancji bankowych przeważają gwarancje udzielone przedsiębiorstwom i spółkom prywatnym oraz przedsiębiorcom indywidualnym i stanowią odpowiednio 31,38% i 68,62%. Wg stanu na 31.12.2017 r. struktura przedstawiała się następująco: przedsiębiorstwa i spółki prywatne 48,37%, przedsiębiorcy indywidualni 51,63%.

W IV kwartale 2018r. miesięczna sprzedaż obliża kredytowego przekroczyła 10 mln. zł. Usprawnienie obsługi i analizy, pozwala na skrócenie okresu procesu kredytowego, który od

momentu złożenia kompletu dokumentów, do podpisania umowy przez Klienta, nie przekracza 10 dni roboczych.

Działalność windykacyjna

Zarząd Banku aktywnie uczestniczy w procesie restrukturyzacji i windykacji wierzytelności. Bank intensyfikuje działania restrukturyzacyjne i windykacyjne, aby uniknąć zmiany wartości tworzonych rezerw, zanim zaczną obowiązywać zmniejszenie limitów pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw wynikające z zapisów Załącznika nr 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz.U. z 2019 poz.520) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do ekspozycji zagrożonych, w stosunku do których prowadzona jest windykacja, będąca długotrwałym procesem ze względu na uwarunkowania prawne.

Kwota utworzonych rezerw w roku 2018 z tytułu obowiązywania zapisów powyższego Rozporządzenia to 890,5 tys. zł.

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie na dzień 31.12.2018r. prowadził aktywne działania restrukturyzacyjne i windykacyjne w 355 sprawach na łączną kwotę 273 432 479,61 zł, z czego kapitał stanowił 232 046 366,69 zł (w tym bilans 200 058 095,11 zł, spisane w straty i przeniesione do ewidencji pozabilansowej 31 988 271,58 zł), zaś odsetki 41 386 112,92 zł. Kwota odpisów na rezerwy celowe na wyżej wymienione transakcje wynosiła wg stanu na 31.12.2018r. - 112 743 022,75 zł.

Ilość spraw objętych aktywnym procesem restrukturyzacji i windykacji w poszczególnych kategoriach ryzyka na dzień 31.12.2018r.:

- kredyty w kategorii ryzyka „poniżej standardu” stanowią 51 sztuk na łączną kwotę 25 745 883,12 zł z czego kapitał stanowi 25 582 625,73 zł, zaś odsetki 163 257,39 zł. Ponadto kwota kredytów w kategorii PS jest ściśle monitorowana i nie wymaga aktywnej restrukturyzacji
- kredyty w kategorii ryzyka „wątpliwe” stanowią 52 sztuki na łączną kwotę 54 049 908,01 zł, z czego kapitał stanowi 50 503 154,08 zł, zaś odsetki 3 538 993,13 zł,
- kredyty w kategorii ryzyka „stracone” stanowią 252 sztuki na łączną kwotę 193 636 688,48 zł, z czego kapitał bilansowy stanowił 123 972 315,30 zł, odsetki 37 683 862,40 zł oraz przeniesione do ewidencji pozabilansowej 31 980 510,78 zł.

Kwota wierzytelności odzyskanych w procesie windykacji do dnia 31.12.2018r. wynosiła łącznie 24 739 977,30 zł, z czego kapitał stanowił 21 300 059,80 zł, a odsetki 3 439 917,50 zł.

Przychody z tytułu odzyskanych wierzytelności wyniosły 27 855 409,66 zł.

Wśród kredytów objętych procesem restrukturyzacji znajdowało się 55 ekspozycji kredytowych objętych ugodą na łączną kwotę kapitału i odsetek 68 333 232,01 zł. Bank w 2018 r. podpisał 23 ugody.

Dnia 07.12.2018r. została podpisana przez SGB-Bank S.A. w imieniu PBS w Ciechanowie, na podstawie wydanego pełnomocnictwa, Umowa przelewu wierzytelności w ramach procesu sekurytyzacji. Transakcja obejmowała 3 ekspozycje kredytowe, a osiągnięta cena sprzedaży w wyniku postępowania przetargowego wyniosła 890 614,46 zł. Ponadto Bank prowadził sprzedaż wierzytelności w ramach sprzedaży indywidualnej, w ramach której do sprzedaży przetargowej wystawiono dwanaście ekspozycji kredytowych.

Pozostała działalność

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie prowadzi działalność dewizową, dzięki której klienci mogą być obsługiwani kompleksowo. Działalność dewizowa jest traktowana jako element uzupełniający do oferty złotowej, pożądana z przyczyn marketingowych, oczekiwana przez klientów lecz nie stanowiąca bezpośredniego źródła dochodów Banku. Oferowane przez Bank produkty dewizowe, to skup i sprzedaż walut obcych, pośrednictwo w dokonywaniu rozliczeń w kraju z nierezydentami, wykonywanie transferów zagranicznych, otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących oraz walutowych lokat terminowych.

Działalność marketingowa

Wizerunek i marka

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie prowadził w 2018r. kampanie marketingowe i wizerunkowe skierowane zarówno do obecnych jak i nowych klientów. Efekty działalności wizerunkowej są widoczne we wszystkich placówkach banku.

Znaczące miejsce w filozofii działania PBS w Ciechanowie w 2018 roku zajmowała idea biznesu społecznie odpowiedzialnego. Społecznie odpowiedzialny wymiar aktywności banku realizowany był przez wsparcie finansowe lokalnych inicjatyw i przedsięwzięć, takich jak: gminne dożynki, półkolonie z naszym bankiem, czy eventy lokalne.

Reklama, sponsoring i wsparcie środowisk lokalnych

Reklama Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie obejmowała następujące kanały:

- ulotki formatu DL, plakaty formatu A2, A4, A3,
- reklamę w witrynach okiennych placówek Banku,
- stojaki na ulotki do stoisk wystawienniczych,
- standy reklamowe,
- gadzety reklamowe,
- bankową witrynę internetową (stronę internetową),
- system BSTV,
- informację podawaną na wyciągach bankowych,

- reklamy wielkoformatowe na budynku centrali Banku oraz na powierzchniach wynajmowanych, w tym siatki reklamowe,
- reklamę w lokalnej prasie,
- reklamę w bankomatach,
- reklamę w prasie,
- reklamę na Facebook.

W 2018 roku, wspierane były lokalne inicjatywy kulturalne, sportowe i edukacyjne. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie wspiera finansowo również instytucje, z którymi związany jest od wielu lat.

Otrzymane nagrody i wyróżnienia

20.09.2018 r. – Odznaka honorowa PCK IV. stopnia – wydana przez Kapitułę Odznaki Honorowej. Podziękowanie za wsparcie wydarzeń kulturalnych w 2018 dla P. Andrzeja Kopcia od Burmistrza Miasta Mława i Dyrektora MDK w Mławie.

2.2. *Podstawowe produkty i usługi oferowane przez Bank*

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie w 2018 roku, posiadał w swojej podstawowej ofercie rachunki zarówno dla klientów indywidualnych, jak i instytucjonalnych. Do pierwszej grupy klientów dedykowane jest konto na dobry początek, konto za złotówkę, dla seniorów oraz konto VIP. Bank w swojej ofercie posiada także rachunek dedykowany klientom z segmentu non-profit. W czerwcu 2018r., wprowadzono do oferty rachunki, przeznaczone dla klientów instytucjonalnych: KONTO BIZNES MEGA, KONTO BIZNES oraz KONTO BIZNES DEBIUT, ponadto wprowadzono KONTO FARMER przeznaczone dla Rolniczych Podmiotów Gospodarczych tj. osób fizycznych lub prawnych prowadzących działalność rolniczą. Klienci Banku mogą korzystać również z usług, takich jak usługi bankowości elektronicznej czy usługi kart płatniczych, zapewniających stały dostęp do środków zgromadzonych na rachunku bez konieczności odwiedzania placówek Banku. Ponadto Klienci mogą korzystać z aplikacji portfel SGB, która umożliwia płacenie kartą mobilną. W celu uatrakcyjnienia oferty rachunków, wprowadzono przelewy natychmiastowe Express Elixir, które można zrealizować w placówkach i bankowości elektronicznej.

Obok rachunków, Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie oferuje swoim Klientom lokaty terminowe, w tym również lokaty zakładane za pośrednictwem CBP (Customer Banking Platform), które cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem klientów od momentu wprowadzenia produktu do oferty Banku.

W 2018 roku, podobnie jak w latach poprzednich, największym zainteresowaniem Klientów cieszyła się lokata promocyjna Złota Lokata 2018, która jest już „tradycyjnym” produktem

depozytowym oferowanym przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie, połączonym z loterią promocyjną, w której do wygrania są atrakcyjne nagrody rzeczowe.

Ponadto w celu zwiększenia bazy kredytowej osób fizycznych, 22.03.2018 r. wprowadzono do oferty produktowej pożyczkę hipoteczną. Produkt ten cieszy się dużym zainteresowaniem naszych klientów.

3. Informacje o zmianach na rynku, z uwzględnieniem podziału na podmioty

3.1. Klienci - rok 2018

Wśród Klientów Banku dominującą rolę odgrywały osoby fizyczne, których depozyty stanowiły 97,20% depozytów terminowych (bez kaucji) oraz 84,69% ogólnej liczby depozytów (nie uwzględniając odsetek).

Wśród produktów najchętniej wybieranych przez Klientów Banku dominowała lokata 3-miesięczna Złota Lokata 2018.

Innymi produktami, które cieszyły się dużym zainteresowaniem ze strony Klientów, były Lokata Super PBSiak, lokata na szóstkę oraz lokata na nowe środki.

Bank koncentrował się na obsłudze Klientów m.in. z powiatów ciechanowskiego, mławskiego, przasnyskiego, żuromińskiego, sierpeckiego, płockiego. Realizując swoją strategię, Bank koncentruje się głównie na obsłudze Klientów indywidualnych, rolników oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

4. Informacje o umowach znaczących dla działalności Banku, w tym umowach ubezpieczenia, współpracy lub konsorcjach

4.1. Umowy ubezpieczenia

Bank posiada umowę agencyjną zawartą z MACIF Życie TUW w Warszawie, na podstawie której jest ubezpieczającym w ubezpieczeniu na życie Acti Finanse 3. Ubezpieczenie na życie dotyczy wszystkich rodzajów kredytów w kwocie do 3 mln złotych. Ubezpieczonymi mogą być osoby w wieku od 18 do 70 lat.

Pakiet ubezpieczeń jest rozszerzony o indywidualne ubezpieczenia na życie dla wszystkich klientów Banku – pakiet ACTI Ochrona i ACTI Ochrona Bezpieczeństwo. Ubezpieczenia w ramach pakietu ACTI OCHRONA mogą być zawierane z osobami w przedziale wiekowym 18 – 75 lat.

Bank, na podstawie zawartych umów agencyjnych, współpracuje także z:

- 1) Wielkopolskim Towarzystwem Ubezpieczeń Życiowych i Rentowych Concordia Capital SA z siedzibą przy ul. św. Michała 43 w Poznaniu,
- 2) Concordia Polska Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą przy ul. św. Michała 43 w Poznaniu.

W ramach prowadzonej współpracy w zakresie bancassurance Klienci Banku mogą korzystać z większości oferowanych przez ubezpieczycieli produktów. Wszystkie ubezpieczenia „Życie Komfort” zawierane są w celu zabezpieczenia zobowiązań wynikających z umów kredytu lub pożyczki.

W ramach oferowanej współpracy, firmy mogą korzystać zarówno z ubezpieczenia budynków, budowli, maszyn i urządzeń, jak również środków obrotowych czy nakładów inwestycyjnych.

Wszystkie produkty ubezpieczeniowe oferowane są przez przeszkolonych pracowników Banku posiadających certyfikat osoby fizycznej wykonującej czynności agencyjne (OFWCA). Pracownicy są obowiązani oferować klientom Banku szeroką gamę ubezpieczeń zarówno życiowych jak i majątkowych celem zwiększenia dochodów z działalności bancassurance, ale przede wszystkim obowiązani są kierować produkty dopasowane do potrzeb klienta.

4.2. *Umowy współpracy z innymi bankami lub innymi podmiotami*

Od 08.09.2011r. Bank współpracuje z Mennicą Polską w zakresie sprzedaży jej wyrobów.

4.3. *Umowy Zrzeszenia*

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie od 10 stycznia 2002 roku do 22 listopada 2018 roku był zrzeszony w Spółdzielczej Grupie Bankowej, którą tworzy SGB-Bank S.A. w Poznaniu oraz szereg innych banków spółdzielczych. Od dnia 23 listopada 2018 roku działa jako Bank samodzielny, współpracujący z SGB-Bankiem S.A.

5. *Główni konkurenci Banku*

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie posiada uprawnienia do świadczenia swoich usług na terenie całego kraju. W rzeczywistości jednak jego działalność koncentruje się głównie na terenie północnego Mazowsza, gdzie zlokalizowane są placówki Banku. Wiodący Oddział oraz Centrala Banku zlokalizowane są na terenie Ciechanowa. W każdym mieście, w którym funkcjonują placówki PBS w Ciechanowie, mamy do czynienia z silną konkurencją ze strony banków komercyjnych oraz lokalnych banków spółdzielczych i instytucji parabankowych, a także SKOK-ów.

W samym tylko Ciechanowie, w którym mieści się Centrala Banku i który stanowi jednocześnie wiodącą jednostkę Banku, działają liczne konkurencyjne banki komercyjne, m.in. PKO BP S.A., Santander Bank Polska, BGŻ -BNP Paribas S.A., Bank Pocztowy S.A., PKO S.A., Bank Millennium S.A., Euro Bank S.A., Getin Bank S.A., ING Bank Śląski S.A., Meritum Bank S.A., Raiffeisen Polbank S.A., Credit Agricole S.A., SKOK Stefczyka, Bank Spółdzielczy w Płońsku, Warmińsko-Mazurski Bank Spółdzielczy w Piszcu, Warszawski Bank Spółdzielczy oraz Nest Bank. Tak duża konkurencja

na lokalnym rynku wyznacza sposób postępowania i wywiera znaczący wpływ na kształt strategii rozwoju Banku.

6. Czynniki zewnętrzne

Czynniki mikrootoczenia

Powiat ciechanowski to teren, na którym swoją działalność prowadzą małe przedsiębiorstwa, nie w pełni przygotowane do działania w warunkach gospodarki wolnorynkowej oraz małe i średnie gospodarstwa rolne rozwijające się lub znajdujące w trudnej sytuacji. Dlatego też bank posiada preferencyjne pakiety dla rolników oraz wiele atrakcyjnych produktów i usług dla pozostałych podmiotów i klientów indywidualnych. Bank oferuje produkty depozytowe i kredytowe o konkurencyjnym oprocentowaniu, które pozwalają przyciągać klientów. W następnych latach Bank planuje utrzymać pozycję na rynku lokalnym pozyskując nowych klientów poprzez dążenie do udoskonalania metod obsługi klientów, unowocześnianie systemów informatycznych i zaplecza sprzętowego oraz wprowadzanie nowych produktów bankowych.

Czynniki otoczenia rynkowego

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie jest jednym z najstarszych banków spółdzielczych w naszym kraju. Swoją działalność rozpoczął od roku 1899 jako Towarzystwo Wzajemnego Kredytu i z niewielkiej instytucji finansowej przekształcił się w nowoczesny, solidny i dynamicznie rozwijający się polski bank. Każdego dnia Bank konsekwentnie realizuje przyjętą misję polegającą na efektywnym zaspokajaniu potrzeb na usługi finansowe klientów indywidualnych i instytucjonalnych, będących właścicielami w środowisku lokalnym i ku jego pożytkowi, wspieranym kapitałowo i organizacyjnie przez bank wyższego szczebla, na zasadach biznesowych oraz współfinansujący politykę strukturalną państwa.

Podstawowym celem działalności Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie jest wspieranie rozwoju gospodarczego środowisk lokalnych, kompleksowa obsługa finansowa firm działających na terenie miasta Ciechanowa i gmin oraz przedsiębiorstw działających w sektorze rolno-spożywczym. Bank stara się dostosować ofertę do potrzeb i wymagań rynku pamiętając o tym, że Klient wyznacza standardy obsługi.

7. Inne działania

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem Bank realizuje długoterminową strategię rozwoju Banku ujętą w Planie finansowym na rok 2018 i strategicznej projekcji finansowej na lata 2019-2022 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie. Dokument ten jest jednocześnie podstawą do Planu ochrony kapitału zaakceptowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Bank dokonał szeregu zmian w wielu istotnych obszarach funkcjonowania, m.in. opracował i wdrożył

wiele ulepszeń w strukturze organizacyjnej oraz procedury zwiększające bezpieczeństwo, sprawność i efektywność Banku.

Można tu wymienić:

- bieżące zmiany w Regulaminie organizacyjnym Banku,
- realizację Programu redukcji kosztów,
- kontynuowanie projektów w obszarze informatycznym,
- wdrażanie projektów mających na celu zmiany procesu kredytowego oraz regulacji wewnętrznych Banku w zakresie zarządzania i administracji ryzyka kredytowego.

Projekt ma na celu usprawnienie procesu udzielania produktu kredytowego, procesu monitorowania, sprawozdawczości zarządczej portfela kredytowego, procesu wymiany informacji i uzgadniania danych, przygotowanie propozycji zmian do procedur kredytowych, w tym strategii zarządzania ryzykiem, polityki kredytowej/podręcznika kredytowego, procedur/instrukcji procesu kredytowego. Ponadto Bank sfinalizował realizację projektu BIK-przedsiębiorca. System ten umożliwia wymianę danych o zobowiązaniach kredytowych podmiotów gospodarczych.

W trakcie realizacji powyższych projektów została przeprowadzona weryfikacja regulacji wewnętrznych obejmujących proces zarządzania ryzykiem, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zbudowanie nowych zasad procesu kredytowego, w tym strategia zarządzania ryzykiem oraz strategia zarządzania i planowania kapitałowego, polityki i zasady/instrukcje kredytowe, instrukcja zabezpieczeń, zasady zarządzania innymi istotnymi ryzykami, wprowadzenie zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych, uwzględniające wnioski z przeprowadzonych w Banku audytów.

III. ZASOBY JEDNOSTKI

Zasoby kadrowe

Stan zatrudnienia w osobach/etatach na dzień bilansowy roku bieżącego i poprzedniego oraz jego zmiany przedstawiają się następująco:

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Rok poprzedni</i>	<i>Zatrudniono</i>	<i>Zwolniono</i>	<i>Rok bieżący</i>
<i>Liczba pracowników w osobach</i>	132	23	13	142
<i>Liczba pracowników wg etatów</i>	131,25	23	13	141,25

Struktura wiekowa pracowników Banku na dzień bilansowy roku bieżącego i poprzedniego:

<i>Wiek zatrudnionych pracowników</i>	<i>Liczba pracowników</i>	
	<i>Rok poprzedni</i>	<i>Rok bieżący</i>
<i>do 30 lat</i>	18	18

<i>od 31 – do 45 lat</i>	<i>84</i>	<i>90</i>
<i>od 46 – do 55 lat</i>	<i>20</i>	<i>20</i>
<i>ponad 55 lat</i>	<i>10</i>	<i>14</i>

W 2018 roku pracownicy Banku 672 razy uczestniczyli łącznie w 83 różnego rodzaju szkoleniach, kursach, seminariach i konferencjach.

IV. INFORMACJE na TEMAT POSIADANYCH WŁASNYCH UDZIAŁÓW/AKCJI

Bank nie posiada własnych udziałów/akcji.

V. CELE I RYZYKA

Cele strategiczne w odniesieniu do całego portfela kredytowego odnosiły się do:

- 1) zapewnienia stabilnego rozwoju optymalnego jakościowo portfela zapewniającego zachowanie równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem,
- 2) zakładanego, jednak nie zrealizowanego, podwyższenia jakości całego portfela kredytowego Banku wyrażonego udziałem należności od sektora niefinansowego i jednostek rządowych i samorządowych z rozpoznaną utratą wartości (zagrożonych) według wartości brutto do należności ogółem od sektora niefinansowego i jednostek rządowych i samorządowych (nie więcej niż 10% do 31.12.2018 r.), wskaźnik jakości całego portfela kredytowego (nominalnie) wg stanu na 31.12.2018r. wyniósł 49,01%. Przyczyną wysokiego wskaźnika jakości kredytów było w szczególności przeklasyfikowanie kredytów do wyższych grup ryzyka w wyniku dokonanego przeglądu portfela kredytowego w 2016r., wstrzymanie akcji kredytowej do 19.06.2017r., z uwagi na dostosowywanie rozmiarów prowadzonej działalności do posiadanych funduszy własnych,
- 3) ograniczenia całkowitej Ekspozycji Kredytowej na Klienta Kredytowego lub na Grupie Powiązanej,
- 4) zakładanego udziału instrumentów finansowych w funduszach własnych - nie mógł przekroczyć 100% funduszy własnych. Uchwałą Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie z dnia 04.12.2018r., Bank ustanowił limit związany z inwestycjami w instrumenty finansowe w wysokości „do 200% funduszy własnych, jednak nie więcej niż 120 000,00 tys. zł, łącznie dla instrumentów wysokiego, średniego, średnio-niskiego i niskiego ryzyka”. Limit ten wg stanu na 31.12.2018 r. został wykonany w 98,33%,
- 5) ściśle monitorowanie portfela kredytowego dostarczające Zarządowi Banku informacji umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Bank realizował swoje cele strategiczne poprzez:

1) stosowanie standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących

a) w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej:

- oceny zdolności kredytowej (ilościowej i jakościowej), zróżnicowanej w odniesieniu do poszczególnych grup kredytobiorców,
- monitorowania ekspozycji przez cały okres kredytowania

b) w odniesieniu do portfela kredytowego:

- ustalanie apetytu na ryzyko (dopuszczalny wskaźnik kredytów zagrożonych na poziomie max. 10,0%, wykonanie na 31.12.2018r. wyniosło 49,01%. Wskaźnik alokacji kapitału na ryzyko kredytowe ustalony na poziomie 76,0%, wykorzystany w 70,15%). Wysoki wskaźnik kredytów zagrożonych wynikał z przeklasyfikowania kredytów do wyższych grup ryzyka na podstawie przeprowadzonego audytu zewnętrznego i przejściowego wstrzymania akcji kredytowej do 19.06.2017r., prowadzenia ograniczonej akcji kredytowej od 20.06.2017r.

Z dniem 01.01.2018r. weszła w życie zweryfikowana „Strategia Zarządzania Ryzykiem w PBS w Ciechanowie”, zgodnie z którą udzielanie kredytów odbywa się zgodnie z zawartymi w niej limitami. W sytuacji odstępstwa od tej zasady wymagana jest zgoda Zarządu Banku. Prowadzone jest systematyczne monitorowanie portfela i przedkładanie informacji władzom Banku. Prawidłowość działań zmierzających do osiągnięcia w/w celów podlegały kontroli wewnętrznej.

2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, obejmujących w szczególności:

a) weryfikację stanu prawnego nieruchomości, ocenę jakości zabezpieczeń,

b) weryfikację ich wartości i płynności na etapie udzielania kredytu i w ramach prowadzonego monitoringu zabezpieczeń,

c) dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) utrzymywanie wskaźnika LTV na poziomie wynikającym z instrukcji monitorowania pojedynczej transakcji kredytowej;

3) stosowanie wymogu wnoszenia własnych środków przy realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych na poziomie minimum 20% całkowitego kosztu inwestycji;

4) utrzymanie w bilansie Banku tylko portfela aktywów o charakterze bankowym;

Ograniczając ryzyko w odniesieniu do DEK (detalicznych ekspozycji kredytowych) i EKZH (ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie) ustalono:

1) utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,

2) poziom wskaźników DTI (wskaźnik długu do dochodu) wynoszący:

- a) 50% przy dochodach miesięcznych netto mniejszych lub równych średniemu wynagrodzeniu w gospodarce narodowej,
- b) 65% przy dochodach wyższych jak średnie,
- 3) wskaźniki maksymalnego zaangażowania w każdy z portfeli (EKZH - 80%, DEK - 30%),
- 4) wskaźniki maksymalnego udziału ekspozycji zagrożonych w każdy z portfeli, w portfelu zagrożonych ekspozycji kredytowych ogółem (EKZH - 80%, DEK - 10%),
- 5) maksymalne okresy kredytowania - 15 lat, z wyłączeniem kredytów udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego, dla których okres kredytowania jest zgodny z okresem finansowania przewidzianym w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ);
- 6) stosowanie szczegółowych limitów LtV na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 75% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej,
- 7) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie dla klientów instytucjonalnych z badaniem zdolności kredytowej metodą ekspercką,
- 8) wprowadzenie zasad oceny wartości nieruchomości wycenionej na podstawie operatu szacunkowego, zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w PBS w Ciechanowie.

Ważnym elementem ryzyka kredytowego jest ryzyko koncentracji, które zarządzane jest poprzez wyznaczanie, a następnie monitorowanie przestrzegania limitów koncentracji w podziale na:

- 1) Klientów lub Grupy Powiązane,
- 2) Podział geograficzny,
- 3) Podział pod względem Segmentu Klienta,
- 4) Podział pod względem sektora branżowego,
- 5) Ekspozycje zabezpieczone hipotecznie (odrębnie ekspozycje zabezpieczone nieruchomościami mieszkaniowymi i ekspozycje zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi),
- 6) Detaliczne Ekspozycje Kredytowe.

W 2018 roku w ramach rocznego przeglądu procedur zarządzania ryzykiem kredytowym, Bank dokonał okresowego przeglądu wykorzystania limitów oraz wyznaczył nowe limity. Zweryfikowana „Strategia Zarządzania Ryzykiem w PBS w Ciechanowie” weszła w życie z dniem 16.01.2019r. Główne cele przedstawiono w Informacji dodatkowej część II w pkt. 46 Cele i zasady zarządzania ryzykiem.

Ryzyko kontynuacji działalności Jednostki

Działania podjęte przez Bank w celu zmniejszenia ryzyka zagrożenia kontynuacji działalności.

Bank, stosownie do oczekiwań Komisji Nadzoru Finansowego, opracował „Plan naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na lata 2017-2022”, który został w dniu 31.03.2017r. przekazany do Komisji Nadzoru Finansowego. Zarząd Banku mimo braku formalnej akceptacji Planu naprawy przez Komisję Nadzoru Finansowego podjął działania w celu jego realizacji.

W trakcie jego realizacji część założeń uległa dezaktualizacji, w związku z czym Zarząd Banku podjął decyzję o jego aktualizacji, co zostało przedstawione Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank sporządził Plan Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie w oparciu o postanowienia Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji z dnia 10 czerwca 2016 roku. Dokument ten stanowi, iż Bank zobowiązany jest do wdrożenia Planu Naprawy, który służy określeniu środków oraz działań podejmowanych przez Bank w przypadku znacznego pogorszenia się jego sytuacji finansowej.

Zarząd Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie skierował w dniu 29.03.2018r. do Komisji Nadzoru Finansowego wnioski o zatwierdzenie Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie. Plan naprawy został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 29.01.2019r.

Załącznikiem do Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie jest Plan Finansowy na rok 2018 i Strategiczna Projekcja Finansowa na lata 2019-2022. Przyjęte w nim założenia miały zapewnić bezpieczne funkcjonowanie w zmiennych warunkach w przyszłości, a także przystąpienie w 2018 roku do Spółdzielczego Systemu Ochrony.

W oparciu o Plan Finansowy na rok 2018 i Strategiczną Projekcję Finansową na lata 2019-2022 bank opracował Plan ochrony kapitału Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie, który określa środki oraz działania podejmowane przez Bank w celu zapewnienia wymogu połączonego bufora i spełnienia wszystkich współczynników kapitałowych.

Plan ochrony kapitału został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego 19.04.2018r.

Bank nie był w stanie spełnić w terminie do 23.11.2018r. jednego kryterium przystąpienia do Systemu Ochrony SGB, którym jest aby „Należności od sektora niefinansowego i jednostek rządowych lub samorządowych z rozpoznaną utratą wartości według wartości bilansowej brutto/Należności ogółem od sektora niefinansowego i jednostek rządowych lub samorządowych według wartości bilansowej brutto osiągnęły wartość max 10%”.

W związku z terminem wygaśnięcia w dniu 23.11.2018r. umowy zrzeczenia łączącej Bank z SGB-Bankiem S.A., w dniu 22 listopada 2018r. strony zawarły porozumienie o współpracy kompleksowo regulujące zasady dalszej współpracy Banku oraz SGB-Banku S.A. w zakresach regulowanych do tej pory umową zrzeczenia oraz umowami szczegółowymi regulującymi konkretne obszary współpracy Banku oraz SGB-Banku S.A. w ramach zrzeczenia SGB.

Na podstawie zawartego porozumienia o współpracy SGB-Bank S.A. nadal będzie wykonywać na rzecz Banku szereg czynności i usług na takich samych zasadach i warunkach finansowych, na jakich SGB-Bank S.A. wykonywał je na podstawie umowy zrzeczenia, za wyjątkiem wąskiego katalogu czynności i usług (np. audyt wewnętrzny oraz umowy z niektórymi dostawcami „narzędzi” analitycznych dla Banku), których wykonywanie za pośrednictwem SGB-Banku S.A. było możliwe wyłącznie w ramach zrzeczenia SGB. W związku z powyższym umowy szczegółowo regulujące te obszary współpracy zostały zmienione lub rozwiązane przez strony.

W wyniku zawarcia porozumienia o współpracy z SGB-Bankiem S.A. oraz przejścia do samodzielnego wykonania przez Bank części czynności od SGB-Banku S.A. dalsze funkcjonowanie Banku po wygaśnięciu umowy zrzeczenia SGB-Bankiem S.A. w stanie niezakłóconym zostało w pełni zapewnione. Zmiana formy prawnej współpracy z SGB-Bankiem S.A. nie wpływa negatywnie na dalsze funkcjonowanie Banku.

Porozumienie o współpracy z SGB-Bankiem S.A. zostało zawarte na okres 24 miesięcy z zastrzeżeniem, że wygaśnie ono przed upływem ww. terminu w przypadku przystąpienia przez Bank do innego zrzeczenia oraz systemu ochrony.

O powyższym Bank, jako emitent obligacji, poinformował poprzez raport bieżący opublikowany na Catalystr.

Obecnie trwają rozmowy z Bankiem SGB S.A. na temat zmiany czasokresu obowiązywania umowy na bezterminowy do momentu przystąpienia do systemu ochrony i banku zrzeczającego.

Z uwagi na to, iż Umowa Systemu Ochrony Zrzeczenia BPS przewiduje warunkowe przyjęcie w przypadku spełnienia przez bank spółdzielczy wskaźników/kryteriów po zakończeniu realizacji PPN, a jednocześnie założenia „Planu finansowego na 2018 rok i strategicznej projekcji finansowej na lata 2019-2022 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie” pozwalają na osiągnięcie wymaganych wartości poszczególnych wskaźników po zakończeniu jego realizacji, Zarząd Banku podjął decyzję o równoległym prowadzeniu rozmów z Zarządem Spółdzielni SOZ BPS o warunkowym przystąpieniu do Systemu Ochrony BPS.

Informacja o prowadzonych sprawach sądowych, w których Bank występuje w charakterze Pozwanego:

- liczba spraw sądowych w toku z obszaru kadrowego – 6,
- liczba spraw sądowych w toku z obszaru członkowskiego – 5,
- liczba innych spraw sądowych w toku – 3.

Łączna wartość przedmiotu sporu – 22 481 072,00 zł, kwota utworzonych rezerw 105 000,00 zł.

Informacja o prowadzonych sprawach sądowych, w których Bank występuje w charakterze Powodu/Zainteresowanego:

- liczba spraw sądowych w toku z zakresu Zespołu Wierzytelności Trudnych – 55,
- liczba innych spraw sądowych w toku – 4.

Łączna wartość przedmiotu sporu – 91 301 027,97 zł.

VI. INFORMACJA w ZAKRESIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

1. Klasyfikacje instrumentów finansowych:

- 1) aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu,
- 2) udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności własne banku,
- 3) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności,
- 4) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

2. Ryzyka, na które narażone są instrumenty finansowe:

Ryzyko jest nierozdzielnie związane z każdą formą inwestowania kapitału. Lokowanie środków w instrumenty finansowe zawsze wiąże się z ryzykiem utraty części lub całości zainwestowanego kapitału, a w przypadku niektórych instrumentów, nawet z koniecznością wniesienia dodatkowych środków celem uzupełnienia strat, zwłaszcza jeżeli mamy do czynienia z dźwignią finansową, dającą możliwość większego zarobku przy jednoczesnym mniejszym udziale środków własnych co zwiększa ryzyko utraty, a nawet dopłaty do zainwestowanego kapitału. Im większy oczekiwany zysk tym większe ryzyko inwestycji. Rynek papierów wartościowych, w szczególności obrót giełdowy, cechują wahania kursów notowanych tam instrumentów, które nie zawsze zależą od emitentów czy od ich wyników z działalności. Wpływ na kształtowanie cen mogą mieć również wątki polityczne, ekonomiczne i prawne. Ryzykiem mogą być krótkoterminowe wahania wartości. Inwestor ponosi więc ryzyko związane ze zmianami kursów i ograniczeniami płynności (możliwość szybkiego nabycia i zbycia instrumentu).

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie inwestuje w instrumenty finansowe charakteryzujące się niskim poziomem ryzyka, aktualnie są to instrumenty dłużne utrzymywane do terminów wymagalności (bony pieniężne Narodowego Banku Polskiego). Bank rozszerzył inwestowanie o obligacje Skarbu Państwa, które także charakteryzują się niskim poziomem ryzyka.

3. Zarządzanie ryzykiem w Banku (cele i metody)

a. zarządzanie ryzykiem kredytowym

Istota działalności kredytowej polega na jednoczesnym sterowaniu ryzykiem w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji kredytowej i do łącznego zaangażowania kredytowego,

w tym dużymi koncentracjami. Z uwagi na strukturę aktywów głównym źródłem ryzyka kredytowego (w tym koncentracji) jest portfel kredytowy.

Ograniczenie tego ryzyka następować będzie poprzez przyjęcie wewnętrznych zasad zabezpieczenia spłaty udzielonych kredytów oraz zachowania norm koncentracji wierzytelności określonych w Rozporządzeniu CRR, ustawie Prawo Bankowe i zaleceń KNF dla działalności kredytowej.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego szczegółowo zidentyfikowano w pierwszej części Informacji dodatkowej.

b. zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez dopasowanie mechanizmów kontrolnych do rzeczywistego poziomu narażenia na ryzyko,
- 2) zapobieganie występowaniu zdarzeń operacyjnych,
- 3) minimalizowanie strat operacyjnych,
- 4) zwiększanie szybkości oraz efektywności reakcji Banku na zdarzenia operacyjne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w banku obejmuje:

- 1) identyfikację procesów, a w ich ramach:
 - a) krytycznych z punktu widzenia ciągłości działania,
 - b) kluczowych dla realizacji strategii biznesowej.
- 2) identyfikację ryzyka,
- 3) pomiar i ocenę ryzyka,
- 4) stosowanie narzędzi redukcji ryzyka,
- 5) monitorowanie ryzyka, w tym:
 - a) raportowanie zdarzeń operacyjnych wewnętrznych i zewnętrznych,
 - b) raportowanie strat operacyjnych,
 - c) monitorowanie poziomu wyznaczonych limitów wewnętrznych (max. limitu na wysokość rocznych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz limitów dla poszczególnych rodzajów zdarzeń operacyjnych) i limitów nałożonych na poziom KRI.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym przebiega w ramach odpowiedniego środowiska wewnętrznego zarządzania ryzykiem (organizacyjnych narzędzi zarządzania ryzykiem).

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odnosi się do:

- 1) struktury organizacyjnej banku oraz jej adekwatności do realizacji strategicznych celów,
- 2) czynności wykonywanych przez pracowników,

- 3) adekwatności kwalifikacji pracowników oraz ich rozwoju do potrzeb banku,
- 4) zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 5) przeciwdziałania dyskryminacji pracowników m.in. ze względu na wiek, płeć, przekonania, przynależność do partii politycznej, organizacji i związków zawodowych,
- 6) ubezpieczeń oraz odszkodowań,
- 7) zapobiegania działalności przestępczej pracowników, klientów oraz innych osób na szkodę banku,
- 8) procesów realizowanych przez kanały dystrybucji produktów (tradycyjne i elektroniczne) wykorzystywanych przez bank,
- 9) bezpieczeństwa fizycznego i informatycznego,
- 10) zdarzeń dotyczących zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych,
- 11) ochrony zasobów informacyjnych i informacji,
- 12) braku możliwości prowadzenia działalności przez Bank lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych,
- 13) planów wdrożenia nowych technologii teleinformatycznych,
- 14) postępowania w sytuacjach zagrożenia bieżącego funkcjonowania banku
- 15) zdarzeń, których skutki dotyczą bank, natomiast ich przyczyny znajdują się poza jego bezpośrednią kontrolą,
- 16) usług świadczonych w ramach współpracy z kontrahentami na podstawie umów o wykonywanie czynności należących do zakresu działania banku oraz innych umów,
- 17) adekwatności polityki i praktyki ubezpieczeniowej banku w relacji do ponoszonego ryzyka,
- 18) nowych i istniejących produktów, projektów oraz procesów.

c. zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:
 - 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
 - 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
 - 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
 - 4) utrzymanie wskaźników płynności na odpowiednich poziomach:
 - a) Nadzorcza Miara Płynności M1 – 20 000 tys. zł,

- b) Nadzorcza Miara Płynności M2 – 1,20,
 - c) Nadzorcza Miara Płynności M3 – 1,05,
 - d) Nadzorcza Miara Płynności M4 – 1,05,
 - e) Wskaźnik LCR – 100%,
 - f) Wskaźnik NSFR – 100%.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3;
 - 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
 - 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
 - 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
 - 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
 - 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami (wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi udzielonymi) w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
 - 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
 - 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów lub dużych depozytów w bazie depozytowej;
 - 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
 - 10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.
3. Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:
- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 75% pasywów ogółem;
 - 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
 - 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;

- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego.

d. zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów:
 - a) ryzyko przeszacowania - 10% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje,
 - b) ryzyko bazowe - 10% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje,
 - c) ryzyko krzywej dochodowości - 5% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje,
 - d) ryzyko opcji klienta - 5% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje,
 - e) wpływ zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału - 4% funduszy własnych.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

e. zarządzanie ryzykiem walutowym

1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;

- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
 - 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
 - 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z SGB-Bankiem S.A. polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
 - 3) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
 - 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz współpracę w tym zakresie z SGB-Bankiem S.A.;
 - 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

f. zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest utrzymywanie funduszy własnych na poziomie adekwatnym do rozmiarów prowadzonej działalności obciążonej ryzykiem. Bank w planach kapitałowym i finansowym uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi Banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem charakteru działania oraz wyliczeń dodatkowych wymogów kapitałowych w ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego.

Bank określa apetyt na ryzyko jako maksymalny poziom ryzyka zaakceptowany przez Radę Nadzorczą, który Bank może ponieść, wyrażony w postaci wskaźników ilościowych i limitów dla każdego rodzaju ryzyka uznanego za istotne.

Podstawowym miernikiem apetytu na ryzyko jest wyznaczenie poziomu kapitału wewnętrznego w odniesieniu do funduszy własnych oraz przyjęcie minimalnego poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego; określenie tych wielkości stanowi główne cele strategiczne w zakresie zarządzania kapitałem.

Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynników kapitałowych i wewnętrznego współczynnika kapitałowego, podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach kwartalnych; w przypadku, gdy wielkość wymogów kapitałowych lub poziom funduszy własnych będą zagrażać utrzymaniu poziomów współczynników kapitałowych lub

wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomach określonych w celach strategicznych, częstotliwość analizy poziomu adekwatności kapitałowej zostaje zwiększona.

W celu zapewnienia adekwatności funduszy własnych w relacji do poziomu ponoszonego ryzyka, Zarząd podejmuje działania o charakterze krótko- lub długoterminowym, szczegółowo określone w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

Funkcjonujący w Banku system informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych,
- 2) poziomu uznanego kapitału,
- 3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem,
- 4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego,
- 5) wyników testów warunków skrajnych,
- 6) realizacji przyjętych limitów alokacji,
- 7) realizacji planu kapitałowego
- 8) poziomu wskaźnika dźwigni finansowej.

g. zarządzanie ryzykiem bancassurance

Podstawowym celem Banku w zakresie działalności bancassurance jest:

- zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy klientów,
- zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Banku.

h. zarządzanie ryzykiem strategicznym

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest utrzymanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych:

- błędnymi decyzjami,
- decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny,
- niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

i. zarządzanie ryzykiem utraty reputacji

Celem zarządzania ryzykiem reputacji Banku jest utrzymanie prawidłowych relacji z Udziałowcami traktowane jako forma minimalizacji ryzyka wystąpienia sporów sądowych oraz z Klientami Banku celem minimalizacji ryzyka wypłaty depozytów, mogące wpłynąć negatywnie na sytuację finansową Banku.

Zarządzanie ryzykiem reputacji odbywa się w ramach ryzyka operacyjnego i obejmuje w szczególności:

- 1) monitorowanie mediów, w tym społecznościowych oraz środowiska lokalnego pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych,
- 2) rejestrowanie zaistniałych zdarzeń wizerunkowych oraz skutków postaci strat reputacyjnych,
- 3) analizowanie i ocena strat reputacyjnych oraz określenie poziomu ryzyka reputacji,
- 4) identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych.

j. zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności realizowane jest na podstawie wprowadzonych przez Zarząd, zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą procedur.

Podstawowe dokumenty regulujące proces zarządzania ryzykiem braku zgodności to:

- a) Regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie
- b) Zasady zarządzania konfliktami interesów w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie
- c) Instrukcja opracowywania i wprowadzania wewnętrznych aktów normatywnych w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie
- d) Zasady zapewnienia zgodności w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie
- e) Polityka zgodności w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie
- f) Procedura anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych
- g) Zasady składania i rozpatrywania skarg i reklamacji w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie

Realizując swoje zadania, Bank działa zgodnie z prawem i w granicach nim przewidzianych, respektuje zasady dobrej praktyki bankowej i etyki biznesu, dąży do unikania konfliktów interesów, stosuje zasady uczciwej konkurencji, rzetelności oraz poszanowania norm współżycia społecznego, w sposób sumienny, wiarygodny i czytelny informuje w zakresie przewidzianym prawem, o prowadzonej działalności.

Bank dąży do zapewnienia zgodności w celu:

- 1) ograniczenia ryzyka braku zgodności oraz ryzyka utraty reputacji i ryzyka operacyjnego,
- 2) ochrony interesów klientów,
- 3) budowania korzystnego wizerunku Banku, jako instytucji przestrzegającej przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi) lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje identyfikację ryzyka, analizę/ocenę ryzyka, kontrolę ryzyka, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz mechanizmów ograniczających ryzyko, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie. Jako proces dynamiczny, ustawicznie modyfikowany, jest integralnym elementem kultury organizacyjnej i stylu działania, a jego nieodłącznym elementem jest stała obserwacja otoczenia Banku, w tym w szczególności otoczenia prawnego.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje działania:

- 1) Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, zmierzające do ustanowienia i zatwierdzenia polityki, zapewnienia jej przestrzegania, nadzoru nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz oceny jego efektywności, podejmowania działań zaradczych, w przypadku stwierdzenia istotnych zdarzeń braku zgodności
- 2) komórek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem braku zgodności
- 3) wszystkich pracowników Banku na każdym szczeblu organizacyjnym, opierające się na świadomości przyjętych rozwiązań oraz przestrzeganiu obowiązujących w Banku zasad.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności polega w Banku na:

- 1) zapobieganiu naruszeń compliance
- 2) identyfikowaniu naruszeń compliance
- 3) wdrażaniu odpowiednich działań naprawczych w przypadku pojawienia się naruszeń compliance
- 4) monitorowaniu, czy wdrożone działania naprawcze są skuteczne.

Zgodnie z Ustawą Prawo Bankowe, Bank wyodrębnia w ramach systemu kontroli wewnętrznej niezależne Stanowisko ds. Zgodności, którego głównym zadaniem jest wspieranie Zarządu Banku w zakresie efektywnego zarządzania ryzykiem braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz mające za zadanie jego identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.

4. Informacja na temat prowadzonej rachunkowości zabezpieczeń.

Bank nie prowadzi rachunkowości zabezpieczeń.

VII. AKTUALNY i PRZEWIDYWANY (w 2019 roku) STAN MAJĄTKOWY i SYTUACJA FINANSOWA BANKU oraz OCENA UZYSKIWANYCH EFEKTÓW (w tym analiza wskaźników) w 2018 roku

Bank w 2018r. zobowiązany był w dalszym ciągu do realizacji Programu Postępowania Naprawczego na lata 2015-2022, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 19.02.2016r. Mimo podejmowanych działań Bank w dalszym ciągu nie był w stanie osiągnąć wyników założonych w dotychczasowym programie postępowania naprawczego (w zakresie jakości portfela, wielkości kredytów zagrożonych oraz wyniku finansowego). Główną przyczyną braku satysfakcjonującej realizacji Programu Postępowania Naprawczego był brak pełnej analizy jakości portfela kredytowego, do przeprowadzenia której Bank był zobowiązany do dnia 31.01.2016r. Konsekwencją powyższego stała się potrzeba dokonania zmian w zakresie zarządzania bankiem celem doprowadzenia do prawidłowego jego funkcjonowania. Bank stosownie do oczekiwań Komisji Nadzoru Finansowego opracował „Plan Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na lata 2017-2022”, który został w dniu 31.03.2017r. przekazany do Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank realizował założenia Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego na lata 2017-2022, jednakże w trakcie realizacji część jego założeń uległa dezaktualizacji, w związku z czym Zarząd Banku podjął decyzję o jego aktualizacji, co zostało przedstawione Komisji Nadzoru Finansowego. Plan Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie został sporządzony w oparciu o postanowienia Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji z dnia 10 czerwca 2016 roku. Dokument ten stanowi, iż Bank zobowiązany jest do wdrożenia Planu Naprawy, który służy określeniu środków oraz działań podejmowanych przez Bank w przypadku znacznego pogorszenia się jego sytuacji finansowej.

Zarząd Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie, mając na względzie art. 141m ust. 1 i 4 skierował 29.03.2018r. do Komisji Nadzoru Finansowego wniosek o zatwierdzenie Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie. Plan Naprawy został zatwierdzony 29.01.2019r. przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Integralną częścią przekazanego Planu Naprawy jest „Plan finansowy na rok 2018 i strategiczna projekcja finansowa na lata 2018-2022 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”.

Bank, z uwagi na brak spełnienia wymogu połączonego bufora stosownie do:

1. Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 01.10.2015r., poz. 1513) w związku

z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bufora systemowego (Dz. U. z 25.09.2017r., poz. 1776),

2. pisma KNF z dnia 12 stycznia 2018 roku; sygnatura DBS-W5.7111.7.2018.WP

przygotował i przedstawił Komisji Nadzoru Finansowego „Plan ochrony kapitału Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”, w którym określił środki oraz działania podejmowane przez Bank w celu zapewnienia wymogu połączonego bufora.

Plan ten był przygotowany w oparciu o Plan Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na lata 2017-2022. Z uwagi na opracowany „Plan finansowy na rok 2018 i strategiczną projekcję finansową na lata 2019-2022 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie” dokonana została aktualizacja Planu ochrony kapitału celem uspołnienia z projekcją finansową ujętą w Planie finansowym. Plan ochrony kapitału został przekazany Komisji Nadzoru Finansowego w dniu 16.04.2018r. Komisja Nadzoru Finansowego pismem z dnia 19.04.2018r. (znak DBS-W5.720.9.2018.PH) poinformowała o jego akceptacji.

Bank zgodnie z Planem ochrony kapitału wg stanu na 31.12.2018r. spełnił wymóg połączonego bufora w stosunku do łącznego współczynnika kapitałowego, osiągając poziom 13,52% przy wymaganym od 01.01.2019r. 13,50%.

Strategicznym celem Planu finansowego jest przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony (SSO), realizacja którego zapewni możliwość funkcjonowania zgodnego z prawem w kolejnych latach.

W Planie wskazano kierunki realizacji zadań zmierzających do osiągnięcia kryteriów przystąpienia Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie do Spółdzielczego Systemu Ochrony.

„Plan Finansowy na rok 2018 i strategiczna projekcja finansowa na lata 2019-2022 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie” obejmuje poniższe obszary, których realizacja jest ściśle monitorowana i nadzorowana przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku:

1. Polityka handlowa realizowana w zakresie:

- 1) Działalności depozytowej, w tym:
 - a) Depozyty bieżące,
 - b) Depozyty terminowe
- 2) Działalności kredytowej,
- 3) Pozostałej działalności obejmującej przede wszystkim produkty rozliczeniowe, produkty ubezpieczeniowe produkty, w sprzedaży których Bank będzie pośredniczył, tj. factoring i leasing, intensyfikacja sprzedaży kart płatniczych i bankowości elektronicznej,
- 4) Reklamy i sponsoringu.

Harmonogram działań w obszarze Public Relations zewnętrznego i wewnętrznego zawiera „Plan działań wizerunkowych Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na rok 2018”, który stanowi załącznik do Planu Finansowego.

2. Polityka kapitałowa

Polityka kapitałowa określa cele i zadania, które wspierają proces zarządzania Bankiem oraz proces zarządzania i planowania kapitałowego.

3. Polityka kredytowa

Podstawowym celem Polityki kredytowej Banku jest realizacja określonych działań pozwalających na obniżenie wskaźnika jakości portfela kredytowego, a także wzrost obligi kredytowego przy zachowaniu planowanej dochodowości portfela kredytowego i zasad ostrożnego zarządzania Bankiem oraz przestrzeganie ustanowionych limitów. Spełnienie i przestrzeganie wszystkich limitów umożliwi Bankowi przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony i przeprowadzenie sanacji Banku.

W szczególności, w Planie finansowym objęto jako obszar generujący największe ryzyko kredyty klasyfikowane do kategorii ryzyka jako poniżej standardu, wątpliwe i stracone Opracowano plan działań (obejmujący restrukturyzację i windykację należności) mający na celu poprawę wskaźnika jakości kredytów do 7,98% wg stanu na 31.12.2022r.

4. Polityka zarządzania ryzykiem

Kluczowym elementem zarządzania ryzykiem jest skuteczność zarządzania nim, adekwatnie do jego skali i złożoności prowadzonej działalności przez Bank aby przywrócić wiarygodność rynkową, stabilność kapitałową oraz stwarzając podstawę do dalszego rozwoju.

5. Plan inwestycyjny

Plan inwestycyjny zawiera nakłady inwestycyjne w okresie projekcji finansowej i jest oparty przede wszystkim na wdrażaniu systemów służących podniesieniu jakości zarządzania Bankiem, w tym wdrożenie narzędzi usprawniających informację zarządczą, systemu obiegu dokumentów pozwalającego na sprawny przepływ informacji, systemu wspierającego rejestr udziałowców, systemu do obsługi blokady rachunków przez Krajową Administrację Skarbową, systemu do segmentacji klientów.

6. Koszty działania Banku

Koszty działania Banku dostosowano do skali działania Banku, określonej jego sumą bilansową. W Banku jest realizowany „Program redukcji kosztów działania Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na lata 2017 – 2022”.

Podjęte działania dostosowawcze obejmują:

1. Eliminację kosztów działania Banku, które nie mają bezpośredniego wpływu na zdolność Banku do osiągnięcia przychodów:
 - a) rezygnację ze zbędnych usług,

- b) rezygnację ze zbędnych zakupów;
- 2. Ograniczenie wybranych kosztów działania do niezbędnego minimum poprzez:
 - a) redukcję kosztów kadrowych
 - b) redukcję kosztów reprezentacji
 - c) redukcję kosztów rzeczowych i administracyjnych

Realizacja programu jest monitorowana w okresach miesięcznych oraz raportowana do Komisji Nadzoru Finansowego w okresach kwartalnych.

7. Podstawowe wskaźniki ekonomiczne

Bank opracował zestaw wskaźników do monitorowania realizacji Planu Finansowego.

Wskaźniki te są mierzalne i zapewniają ich porównywalność w czasie, są to wskaźniki ilościowe. Zakres wybranych wskaźników zawiera wskaźniki zgodne z wykazem minimalnych wskaźników jakościowych i ilościowych, wskazanych przepisami prawa, służące monitorowaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku. Wskaźniki obejmują:

1. wskaźniki efektywności,
2. wskaźniki marży,
3. efektywności zatrudnienia,
4. oceny wypłacalności i płynności,
5. oceny jakości aktywów.

Główne priorytety w zakresie działalności operacyjnej Banku na lata 2017 – 2022 oraz ich realizacja w okresie od 01.01.2018r. do 31.12.2018r. stanowiły:

1. Podział nadwyżki bilansowej wypracowanej w okresie od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017r. oraz w latach ubiegłych w łącznej wysokości 12 176 378,09 zł (słownie: dwanaście milionów sto siedemdziesiąt sześć tysięcy trzysta siedemdziesiąt osiem złotych dziewięć groszy) zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku. Zebranie Przedstawicieli dokonało jej podziału w następujący sposób:
 - 137 200 zł (słownie: sto trzydzieści siedem tysięcy dwieście złotych) przeznacza się na zwiększenie funduszu zasobowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie;
 - 12 039 178,09 (słownie: dwanaście milionów trzydzieści dziewięć tysięcy sto siedemdziesiąt osiem złotych dziewięć groszy) przeznacza się na odbudowę funduszu udziałowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”.

Pozwoliło to na spełnienie poziomu łącznego współczynnika kapitałowego z uwzględnieniem połączonego bufora ponad obowiązujący w 2018r. wymóg nadzorczy, tj. 12,875%. Bank osiągnął łączny współczynnik kapitałowy w wysokości 13,52%.

2. Utrzymanie nadzorczych miar płynności (M1, M2, M3, M4), LCR, NSFR na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo Banku - Zarząd na bieżąco nadzoruje monitorowanie nadzorczych miar płynności, za proces zarządzania płynnością odpowiedzialne są określone

- w regulacjach wewnętrznych komórki organizacyjne, którym przypisano odpowiednie kompetencje, przy czym wdrożona została zasada rozdziału komórek organizacyjnych zarządzających ryzykiem płynności od dokonujących jego pomiaru; wg stanu na 31.12.2018r. wartości wskaźników miar płynności utrzymywały się istotnie powyżej limitów nadzorczych.
3. Dostosowywanie rozmiarów prowadzonej działalności, w tym kreowanie akcji kredytowej adekwatnie do posiadanych funduszy własnych,
 4. Zmiany w ofercie produktowej Banku, promocja usług bankowych,
 5. Aktywne, bezpieczne zarządzanie posiadaniem portfelem kredytowym (w tym monitoring klientów posiadających zobowiązania kredytowe) – Bank zmodyfikował proces kredytowy, w tym również zasady monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela kredytowego celem zwiększenia efektywności i skuteczności identyfikacji zagrożeń oraz określenia działań podejmowanych w sytuacji zmian poziomu ryzyka, celem poprawy procesu kredytowego Bank przeprowadził w 2018r. system szkoleń pracowników w zakresie poszczególnych etapów procesu kredytowego,
 6. Odpowiednie zarządzanie kompetencjami decyzyjnymi osób uczestniczących w procesie kredytowym,
 7. Położenie nacisku na restrukturyzację i windykację celem zmniejszenia należności zagrożonych; Zarząd Banku szczególną uwagę przykładła do zadań realizowanych przez Zespół Wierzytelności Trudnych (ZWT), w gestii którego znajduje się zarządzanie portfelem należności zagrożonych.
 8. Przenoszenie kredytów do ewidencji pozabilansowej z jednoczesnym spisaniem z bilansu kredytów w sytuacji „straconej” zgodnie z Rozporządzeniem MF;
dla realizacji powyższego procesu przyjęto zasady:
 - należność w sytuacji straconej co najmniej 12 miesięcy,
 - utworzono 100 % rezerw na należność,
 - uprawdopodobnienie nieściągalności.
 - dokonanie sprzedaży nieodzyskanego portfela straconego – w trakcie realizacji,
 9. Wdrożenie systemu motywacyjnego, w tym nagradzania pracowników,
 10. Ograniczanie kosztów działania Banku; Bank wdrożył i realizuje „Program redukcji kosztów PBS w Ciechanowie”,
- Bank stosuje zapisy Załącznika nr 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz.U. z 2019 poz.520) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, zgodnie z którym zmniejszeniu ulegają limity pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw ekspozycji kredytowych, w związku z wydłużaniem się opóźnienia w spłacie. Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do ekspozycji zagrożonych, w stosunku do których prowadzona jest windykacja, będąca długotrwałym procesem ze względu na uwarunkowania prawne.

Według stanu na 31.12.2018r. łączna wartość aktywów netto wyniosła 626 882 tys. zł i w stosunku do 31.12.2017r. uległa zwiększeniu o 22 581 tys. zł. Wzrost sumy bilansowej w stosunku do 31.12.2017r. wynika z poprawy płynności Banku, w wyniku której nadwyżka środków finansowych ulokowana została w dłużne papiery wartościowe – krótkoterminowe bony pieniężne NPB oraz środki na lokatach terminowych w SGB-Banku S.A. Jednocześnie nastąpił spadek należności zagrożonych 0 31 863 tys. zł spowodowany jest głównie odzyskiwaniem wierzytelności nieregularnych oraz przeniesieniem do ewidencji pozabilansowej części portfela kredytów „zagrożonych”, które znajdowały się w sytuacji straconej od co najmniej 12 miesięcy i na które utworzone zostały rezerwy w 100% oraz wystąpiło uprawdopodobnienie nieściągalności. Dynamika sumy bilansowej w porównaniu do 31.12.2017r. wyniosła 103,74%.

Główne pozycje aktywów Banku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2017r.	Zmiana 31.12.2018r. do 31.12.2017r.	Dynamika 31.12.2018r. do 31.12.2017r.
Kasa i operacje z bankiem Centralnym	7 440	7 723	-283	96,34%
Należności od sektora finansowego	92 108	92 802	-694	99,25%
Należności od sektora niefinansowego	332 469	368 594	-36 125	90,20%
Należności od sektora budżetowego	33 759	10 042	23 717	336,18%
Dłużne papiery wartościowe	117 988	74 987	43 001	157,34%
Udziały lub akcje w innych jednostkach	3 727	3 727	0	0,00%
Rzeczowe aktywa trwale i WNiP	23 800	23 447	353	101,51%
Inne aktywa	2 279	10 102	-7 823	22,56%
Rozliczenia międzyokresowe	13 312	12 877	435	103,38%
Razem Aktywa	626 882	604 301	22 581	103,74%

W aktywach największą pozycję stanowiły należności od sektora niefinansowego. Udział tej pozycji w aktywach na 31.12.2018r. wynosił 332 469 tys. zł (53,04%), na 31.12.2017r. wynosił 368 594 tys. zł (61,00%), dynamika 90,20%. Kolejną pozycję w strukturze aktywów stanowiły papiery wartościowe, które wg stanu na 31.12.2018r. wynosiły 117 988 tys. zł (18,82%) i stanowiły je bezpieczne instrumenty finansowe, tj. bony pieniężne NBP, na 31.12.2017r. ich wartość wynosiła 74 987 tys. zł (12,41%). Następną pozycję w strukturze aktywów obejmowały należności od sektora finansowego. Stanowiły je głównie lokaty i środki na rachunkach w SGB-Banku S.A. Na 31.12.2018r. należności te wynosiły 92 108 tys. zł (14,69%), na 31.12.2017r. stanowiły 92 802 tys. zł (15,36%).

*Sprawozdanie z działalności Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
w okresie od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku*

Główne pozycje pasywów Banku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2017r.	Zmiana 31.12.2018r. do 31.12.2017r.	Dynamika 31.12.2018r. do 31.12.2017r.
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	535 586	512 877	22 709	104,43%
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	8 596	9 614	-1 018	89,42%
Zobowiązania z tyt.emisji dłużnych papierów wartościowych	34 534	34 535	-1	0,00%
Inne pasywa	4 292	5 003	-711	85,80%
Rezerwy celowe na zobowiązania pozabilansowe	1 579	3 286	-1 707	48,06%
Rezerwa na ryzyko ogólne	0	0	0	0,00%
Kapitały (fundusze)	39 009	26 810	12 199	145,50%
Zysk (strata) z lat ubiegłych	0	3 051	-3 051	0,00%
Zysk (strata) netto roku bieżącego	3 284	9 125	-5 841	35,99%
Razem Pasywa	626 882	604 301	22 581	103,74%

Największą pozycję w strukturze pasywów Banku stanowiły zobowiązania wobec klientów z tytułu deponowania środków na rachunkach bieżących i terminowych, stanowiące główne źródło finansowania działalności Banku. Zobowiązania Banku wobec sektora niefinansowego na dzień 31.12.2018r. stanowiły wartość 535 586 tys. zł (67,73%), na 31.12.2017r. wynosiły 512 877 tys. zł (84,87%). Dynamika wyniosła 104,21%. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji na 31.12.2018r., i na 31.12.2017r. wynosiły odpowiednio 34 534 tys. zł oraz 34 535 tys. zł.

Kolejną pozycją w strukturze pasywów to kapitały bez zobowiązań podporządkowanych i obligacji, które są zaliczane do odpowiedniej kategorii zobowiązań. Na 31.12.2018r. osiągnęły wartość 39 009 tys. zł (6,22%), na 31.12.2017r. wynosiły 26 810 tys. zł (4,44%). Zwiększenie w tej kategorii wynika z podziału z nadwyżki bilansowej za 2017 rok i lata poprzednie oraz zaliczenia wyniku finansowego za I półrocze 2018 roku do funduszy własnych (za zgodą KNF).

Główne pozycje rachunku zysków i strat (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018r.
Wynik z tytułu odsetek	19 215,00
Wynik z tytułu opłat i prowizji	3 469,00
Wynik z pozycji wymiany	43,05
Wynik z działalności bankowej	22 727,05
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	3 373,50
Koszty działania banku	19 565,64
1. Koszty pracownicze	10 340,07
2. Koszty ogólnego zarządu	9 225,57
Amortyzacja środków trwałych	1 290,20
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	1 177,45
Zysk (strata) brutto	4 067,26
Podatek dochodowy	783,33
Zysk (strata) netto	3 283,93

Bank wypracował na 31.12.2018r. zysk netto w wysokości 3 283,93 tys. zł.

*Sprawozdanie z działalności Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
w okresie od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku*

W rachunku zysków i strat najważniejszą pozycję stanowi wynik z tytułu odsetek w wysokości 19 215 tys. zł, następnie wynik z tytułu prowizji i opłat w kwocie 3 469 tys. zł, dzięki czemu wynik na działalności bankowej ukształtował się na poziomie 22 727 tys. zł.

Poniższa tabela przedstawia poszczególne pozycje funduszy własnych dla obliczenia współczynników kapitałowych (w tys. zł).

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2017r.	Zmiana 31.12.2018r. do 31.12.2017r.	Dynamika 31.12.2018r. do 31.12.2017r.
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	62 317,40	49 810,56	12 506,84	125,11%
Kapitał Tier 1	41 169,00	27 940,87	13 228,13	147,34%
Kapitał Tier 2	21 148,40	21 869,69	-721,29	96,70%

Fundusze własne dla wyliczania łącznego współczynnika kapitałowego wyniosły na 31.12.2018r. 62 317,40 tys. zł i były wyższe w stosunku do 31.12.2017r. o 12 506,84 tys. zł. (na 31.12.2017r. wynosiły 49 810,56 tys. zł). Na takie ukształtowanie funduszy własnych na 31.12.2018r. wpływ miał podział zysku wygenerowanego za 2017 rok, z zysku z lat ubiegłych powstałego z tytułu zmian zasad rachunkowości oraz zysku za I półrocze 2018r. w kwocie 1 819,36 tys. zł.

Zgodnie z Uchwałą nr 16/2018 z 27.06.2018r. dokonało podziału nadwyżki bilansowej za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017r. w kwocie 12 176 378,09 zł, składającą się z nadwyżki bilansowej wypracowanej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017r. w kwocie 9 124 933,24 zł oraz nadwyżki bilansowej wypracowanej w latach ubiegłych w kwocie 3 051 444,85 zł w następujący sposób:

- 137 200 zł na zwiększenie funduszu zasobowego
- 12 039 178,09 na odbudowę funduszu udziałowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie.

Łączny współczynnik kapitałowy na 31.12.2018r. wyniósł 13,52%.

1. **Analiza wskaźnikowa**

Osiągnięty na koniec grudnia 2018 roku wynik finansowy brutto zamknął się kwotą w wysokości 4 067 tys. zł. Zysk netto wyniósł 3 284 tys. zł.

Bank dąży do utrzymania właściwych relacji między:

- wielkością kredytów i depozytów,
- płynnością finansową a rentownością,
- marżą finansową i kosztami działania.

2. **Sytuacja majątkowo - kapitałowa**

Strategią działalności realizowanej w 2018 roku przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie było zapewnienie stabilności bazy depozytowej oraz minimalizacji ryzyka działalności poprzez kompleksową obsługę klientów, budowanie wysokiego poziomu zaufania banku. Bank wdraża

zasady sprzedaży wiązanej, wykorzystywanie elektronicznych kanałów dystrybucji, wdraża nowe konkurencyjne produkty bankowe.

Kapitał własny (w zł)

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał udziałowy	38 730 461,96	26 681 294,56
Kapitał zasobowy	153 000,00	8 200,00
Kapitał z aktualizacji wyceny	125 814,31	120 344,05
Kapitał rezerwowy	0,00	0,00
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	0,00	3 051 444,85
Wynik finansowy netto	3 283 932,10	9 124 933,24
Razem kapitały własne	42 293 208,37	38 986 216,70

3. Informacje o zaciągniętych przez Bank kredytach, umowach pożyczek, z uwzględnieniem terminów ich wymagalności oraz o udzielonych poręczeniach i gwarancjach w 2018 roku

Bank nie posiada zaciągniętych kredytów i pożyczek.

4. Informacje o udzielonych przez Bank podmiotom finansowym (przez Bank innym Bankom, przez Bank ubezpieczycielowi) kredytach i pożyczkach z uwzględnieniem terminów ich wymagalności, a także udzielonych poręczeniach i gwarancjach

W 2018 roku Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie nie udzielił kredytów, poręczeń i gwarancji podmiotom finansowym.

5. Objaśnienie różnic pomiędzy uzyskanymi wynikami finansowymi, a wcześniej zatwierdzonym planem finansowym, jeżeli co najmniej jedna z pozycji składających się na wynik finansowy różni się w znacznym stopniu w stosunku do pozycji z planu finansowego

Analizując wykonanie podstawowych wielkości finansowych Banku za 2018 rok należy zaznaczyć, iż Plan finansowy na 2018r. jest ujęty w wewnętrznym dokumencie Banku „Plan finansowy na rok 2018 i strategiczna projekcja finansowa na lata 2019-2022 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie” .

Bank monitoruje realizację Planu finansowego w okresach miesięcznych, przedstawiając wyniki Radzie Nadzorczej, kwartalnie sprawozdaje realizację Planu finansowego do Komisji Nadzoru Finansowego.

W zakresie wyniku finansowego netto na 31.12.2018r. wystąpiło nieznacznie niższe wykonanie o 381 tys. zł, osiągnięta wartość 3 283,9 tys. zł netto, co stanowi 89,6% w stosunku do planowanego wyniku finansowego netto.

Suma bilansowa na 31.12.2018r. wyniosła 626 881,6 tys. zł, co stanowi 101% planu.

Na wynik finansowy główny wpływ miał nieco niższy w stosunku do założeń wynik odsetkowy, co przełożyło się również na niższy wynik na działalności bankowej. Na wykonanie w zakresie wyniku odsetkowego miały niższe przychody odsetkowe od sektora niefinansowego przy jednocześnie niższych kosztach od depozytów tego sektora. Niższy niż założono wynik z tytułu prowizji jest efektem zmiany struktury prowadzonej działalności poprzez ograniczenie ilości placówek oraz niepełnej realizacji założeń planowych w zakresie rachunków bankowych i akcji kredytowej. Niższe koszty działania Banku osiągnięto w wyniku wdrożonego Programu Redukcji Kosztów, który podlega ścisłemu monitoringowi Zarządu.

VIII. INFORMACJE o ZMIANACH w POWIĄZANIACH ORGANIZACYJNYCH lub KAPITAŁOWYCH BANKU z INNYMI PODMIOTAMI

POWIĄZANIA KAPITAŁOWE

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie posiada następujące udziały i akcje w innych podmiotach:

- SGB BANK S.A. – 3 500 000,00 złotych.
- Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. – 227 025,00 złotych.
- Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUZ w Warszawie – 10,00 złotych

Bank nie nabywał własnych udziałów w 2018 roku.

IX. ISTOTNE ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE na SYTUACJĘ JEDNOSTKI JAKIE WYSTĄPIŁY PO DNIU BILANSOWYM, ale PRZED ZATWIERDZENIEM SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 stycznia 2019r. został zatwierdzony „Plan Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”, przyjęty Uchwałą Rady Nadzorczej Banku nr 161/2018 z dnia 27 listopada 2018r.

W Planie Naprawy zawarte są zasady, procedury oraz mechanizmy służące samodzielnemu przywróceniu stabilności finansowej Banku.

Załącznikiem do Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie oraz Planu Ochrony Kapitału jest Plan Finansowy na rok 2018 i Strategiczna Projekcja Finansowa na lata 2019-2022. Plan Ochrony Kapitału, został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego pismem z dnia 19.04.2018r. Plan Ochrony Kapitału ma zapewnić przywrócenie zdolności kapitałowej banku.

X. INFORMACJA na TEMAT TEGO CZY JEDNOSTKA POWODUJE lub NIE POWODUJE ISTOTNEGO ZAGROŻENIA dla FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie nie powoduje istotnego zagrożenia dla funkcjonowania środowiska naturalnego.

XI. PERSPEKTYWY ROZWOJU i PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Zarząd i Rada Nadzorcza Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie w dniu 27 marca 2018r. zatwierdziła oraz przedstawiła do Komisji Nadzoru Finansowego „Plan Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie” zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 10 czerwca 2016r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz art. 141m i nast. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe.

Plan Naprawy został przyjęty przez Bank na podstawie art. 141m ustawy Prawo Bankowe, który to przepis zobowiązuje Bank do wdrożenia planu naprawczego na wypadek znaczącego pogorszenia sytuacji finansowej, zagrożenia stabilności finansowej, trudnej sytuacji makroekonomicznej lub innych zdarzeń mających negatywny wpływ na rynek finansowy lub Bank. Plan Naprawy zawiera zasady, procedury oraz mechanizmy służące samodzielnemu przywróceniu stabilności finansowej Banku.

Plan Naprawy został przedstawiony Komisji Nadzoru Finansowego do zatwierdzenia oraz będzie podlegał co najmniej corocznej aktualizacji w oparciu o aktualne wyniki finansowe Banku oraz inne istotne zdarzenia nadzwyczajne wskazane w ustawie Prawo Bankowe powodujące konieczność aktualizacji Planu Naprawy. Plan Naprawy został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 29.01.2018r.

Zarząd Banku niezależnie od Planu Naprawy przyjął „Plan finansowy na rok 2018 i strategiczną projekcję finansową Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na lata 2019-2022”, które następnie zostały zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku. Powyższy plan zawiera aktualne dane finansowe Banku oraz plany finansowe na najbliższe lata. Plan stanowi aktualizację projekcji finansowych Banku zawartych w PPN oraz PN. Aktualne projekcje finansowe Banku za okres objęty Planem Finansowym przedstawiają się następująco:

Rachunek zysków i strat wg Planu Finansowego

Rachunek Zysków i Strat	2019-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2022-12-31
Przychody z tytułu odsetek	27 974,1	28 440,8	28 562,9	30 390,4
Koszty odsetek	9 866,4	9 139,1	9 138,4	9 428,5
WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	18 107,8	19 301,7	19 424,5	20 961,9
Wynik z tytułu opłat i prowizji	5 484,0	5 925,4	6 055,2	6 238,0
Przychody z udziałów, akcji i innych papierów wartościowych	90,0	90,0	90,0	90,0
Wynik z pozycji wymiany	152,0	152,0	152,0	152,0
WYNIK DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ	23 833,7	25 469,1	25 721,7	27 442,0
Pozostałe przychody operacyjne	12 512,1	737,0	854,0	800,0
Pozostałe koszty operacyjne	698,2	594,0	630,0	712,0
Koszty działania banku	20 457,5	20 398,6	20 606,5	20 816,9
1. Koszty pracownicze, w tym:	12 184,8	12 605,8	12 605,8	12 605,8
2. Koszty ogólnego zarządu	8 272,7	7 792,8	8 000,7	8 211,1
WYNIK FINANSOWY PRZED AMORTYZACJĄ I REZERWAMI	15 190,1	5 213,5	5 339,2	6 713,1

*Sprawozdanie z działalności Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
w okresie od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku*

Amortyzacja środków trwałych, w tym	1 408,8	1 408,8	1 408,8	1 408,8
Odpisy na rezerwy i aktualizację wartości	20 359,0	6 100,0	5 500,0	1 900,0
Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	14 929,0	10 793,0	11 516,0	9 092,0
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	5 430,0	-4 693,0	-6 016,0	-7 192,0
WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	8 351,3	8 497,7	9 946,4	12 496,3
ZYSK (STRATA) BRUTTO	8 351,3	8 497,7	9 946,4	12 496,3
Podatek dochodowy	1 620,2	1 648,6	1 929,6	2 424,3
ZYSK (STRATA) po opodatkowaniu NETTO	6 731,1	6 849,1	8 016,8	10 072,0

Wybrane dane wg Planu Finansowego

Wyszczególnienie (dane nominalnie)	2019-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2022-12-31
Poziom depozytów w tym:	544 673,71	559 048,87	580 684,65	613 872,79
depozyty bieżące	157 052,40	177 202,40	197 302,40	217 402,40
depozyty terminowe	386 294,31	380 519,47	382 055,25	395 143,39
Obligo kredytowe w tym kategorii ryzyka:	444 596,21	464 931,82	477 959,33	520 085,83
normalne	253 642,75	310 019,26	374 435,72	442 190,52
pod obserwacją	46 821,61	44 251,20	39 729,76	37 859,46
poniżej standardu	25 862,00	11 876,00	8 543,00	5 123,00
wątpliwe	17 441,26	8 855,76	4 824,26	3 123,26
stracone	100 828,59	89 929,59	50 426,59	31 789,59
poziom rezerw	59 614,00	52 383,00	29 009,00	18 211,00
Wyszczególnienie	2019-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2022-12-31
Kapitał udziałowy	42 485,07	49 285,21	55 398,21	55 467,21
Kapitał zapasowy	193,60	221,20	1 046,25	9 079,85
Zobowiązania wobec sektora finansowego (w tym obligacje)	8 318,30	1 710,10	1 710,10	1 710,10
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego (w tym obligacje)	562 107,81	573 416,97	587 297,75	620 511,89
Wartość środków trwałych	26 498,90	26 660,90	26 422,90	26 489,90
Należności od sektora finansowego (netto)	86 987,88	75 455,31	87 512,17	81 943,34
Należności od sektora niefinansowego (netto)	392 190,33	419 916,32	451 576,33	500 236,83

Wybrane wskaźniki wg Planu Finansowego

Wyszczególnienie		2019-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2022-12-31
Miary płynności					
M1	Luka płynności krótkoterminowej	63 036,11	47 554,96	33 959,36	20 708,51
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,68	1,50	1,35	1,20
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepięnych funduszami własnymi	2,32	2,45	2,65	2,88
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepięnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,26	1,21	1,17	1,12
LCR	Wskaźnik pokrycia wypływów wpływami	1242%	701%	988%	565%
NSFR	Stabilne finansowanie w okresie długoterminowym	126%	128%	124%	123%
Współczynniki kapitałowe					
CET1	Współczynnik kapitałowy CET1	9,90%	11,32%	12,57%	13,53%
T1	Współczynnik kapitałowy T1	9,94%	11,32%	12,57%	13,53%
	Łączny współczynnik kapitałowy	14,34%	14,97%	15,73%	16,15%
Wskaźniki efektywności					
ROA	zyskowność aktywów netto	1,06%	1,06%	1,21%	1,45%
ROE	zyskowność kapitału CET1	16,10%	14,56%	14,88%	16,37%
C/I	(koszty działania + amortyzacja)/(wynik z działalności bankowej + wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych)	61,34%	85,14%	84,85%	80,73%
	Wskaźnik jakości kredytów wg wartości nominalnej	32,42%	23,80%	13,35%	7,70%

*Sprawozdanie z działalności Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
w okresie od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku*

Należności od sektora niefinansowego i jednostek rządowych lub samorządowych z rozpoznaną utratą wartości wg wartości brutto/Należności ogółem od sektora niefinansowego i jednostek rządowych lub samorządowych	32,46%	24,13%	13,71%	7,98%
Instrumenty kapitałowe Banku Zrzeszającego w odniesieniu do funduszy własnych (akcje)	5,68%	5,37%	4,98%	4,57%
Zaangażowanie BS w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego w odniesieniu do sumy bilansowej BS	0,55%	0,54%	0,52%	0,49%

Bank zakłada w dalszym ciągu optymalizację kosztów działania oraz prowadzenie intensywnych działań windykacyjnych i restrukturyzacyjnych, których podstawowym celem działania jest szybka, skuteczna i profesjonalna restrukturyzacja umożliwiająca Dłużnikom wywiązywanie się z zobowiązań na nowych warunkach spłaty i windykacja wierzytelności Banku z poszanowaniem prawa, dobrych obyczajów oraz przy zastosowaniu wysokich standardów etycznych. Podejmowane działania mają zapewnić utrzymanie stabilnego tempa wzrostu przychodów z tytułu odzyskiwanych kwot jak również rozwiązywanych rezerw, oraz mają się przyczynić do zmniejszenia kwoty należności zagrożonych, przy jednoczesnym minimalizowaniu ponoszonych kosztów.

Realizacja prognozy finansowej Banku będzie w głównej mierze zdeterminowana sytuacją kapitałową oraz skutecznością działań zarządczych podejmowanych przez kierownictwo Banku.

XII. ŁAD KORPORACYJNY

W związku z wprowadzeniem przez Komisję Nadzoru Finansowego Uchwałą nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 roku „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Zebranie Przedstawicieli Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie postanowiły o przyjęciu przez Bank zasad ładu zgodnie z zasadą proporcjonalności i adekwatności wynikającą ze skali, charakteru działalności oraz specyfiki Banku. Implementowanie Zasad Ładu Korporacyjnego do obowiązujących regulacji wewnętrznych oraz praktyki działania Banku nastąpiło poprzez wprowadzenie „Polityki Ładu Korporacyjnego w PBS w Ciechanowie”.

Wprowadzona przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie Polityka Ładu Korporacyjnego, reguluje organizację, strukturę organizacyjną i funkcjonowanie kluczowych procesów, systemów i funkcji działania Banku, kwestie relacji wewnętrznych i zewnętrznych Banku, w tym relację z Członkami i Klientami Banku, jak również kwestie funkcjonowania i współdziałania organów statutowych, a także politykę informacyjną oraz działalność promocyjną Banku. Zapisy Polityki podlegają regularnemu przeglądowi i aktualizacji. Ostatnia zmiana Polityki miała miejsce 28 czerwca 2018r.

Organizacja Banku zapewnia skuteczną realizację przyjętych przez instytucję celów strategicznych z uwzględnieniem konieczności efektywnego monitorowania ryzyka występującego w działalności i obejmuje: zarządzanie i sprawowanie kontroli, systemy sprawozdawczości wewnętrznej, przepływu i ochrony informacji oraz obiegu dokumentów.

Przyjęta struktura organizacyjna jest przejrzysta, adekwatna do skali i charakteru prowadzonej działalności i podejmowanego ryzyka oraz zapewnia odpowiedni podział zadań, zakres obowiązków i odpowiedzialności. W związku z wystąpieniem Banku ze Zrzeszenia na skutek wygaśnięcia z mocy prawa umowy zrzeszenia, Bank w okresie 24.11.2018r. – 31.12.2018r., rozpoczął proces dostosowania swojej struktury i procedur do wymaganego prawem podziału kompetencji członków Zarządu Banku, w związku z czym Bank nie stosował, w tym okresie, zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych określonej w § 2 ust. 1 ZŁK poprzez brak, wymaganego przepisami prawa, odpowiedniego podziału obowiązków członków zarządu, o którym mowa w art. 22a ust. 6 pkt. 1 Prawa Bankowego tj. konieczności rozdzielenia funkcji prezesa Banku oraz członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku. Jest to spowodowane brakiem możliwości stosowania art. 20 a ust 1 pkt 2 Prawa Bankowego po wystąpieniu Banku ze Zrzeszenia, który to przepis pozwalał Bankowi, pozostającemu w zrzeszeniu, na łączenie funkcji prezesa Banku oraz członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku. Nie mniej jednak Bank w okresie 24.11.2018r. – 31.12.2018r. niezwłocznie przystąpił do prac nad stosownymi modyfikacjami dokumentacji korporacyjnej Banku tj. statutu oraz regulaminów, a także konieczną modyfikacją struktury organizacyjnej Banku, tak, aby jak najszybciej przywrócić stosowanie ww. zasady ZŁK w tym zakresie.

Bank skutecznie zarządza ryzykiem występującym w jego działalności dokonując jego identyfikacji, pomiaru, szacowania, monitorowania oraz poprzez stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających poziom ryzyka. Bank posiada adekwatny, efektywny i skuteczny system kontroli wewnętrznej obejmujący wszystkie poziomy w strukturze organizacji, jak również efektywną i niezależną funkcję zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi. W ramach struktury organizacyjnej Bank wyodrębnia niezależne Stanowisko ds. Zgodności, zaś sama struktura organizacyjna jest zorganizowana na 3 niezależnych liniach obrony przed ryzykiem. Audyt wewnętrzny Banku do dnia obowiązywania Umowy Zrzeszenia z SGB – Bankiem S.A. wykonywany był na podstawie art. 10 Ustawy z dnia 10 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe przez Bank Zrzeszający, na zasadach określonych w Umowie Zrzeszenia. W związku z wygaśnięciem Umowy Zrzeszenia oraz funkcjonowaniem Banku poza systemem ochrony, od dnia 24.11.2018r., zgodnie z art. 9c ust.2 pkt 3) Ustawy Prawo bankowe, na Banku ciąży obowiązek wyodrębnienia w strukturze organizacyjnej niezależnej komórki audytu wewnętrznego. Bank w okresie 24.11.2018r. – 31.12.2018r., rozpoczął proces dostosowania swojej struktury

i procedur do wymogów określonych art. 9c ust.2 pkt 3) Ustawy Prawo, w związku z czym Bank nie stosował, w tym okresie, zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych określonych w §§ 48 i 49 ZŁK a dotyczących komórki audytu wewnętrznego.

Bank stosuje plany utrzymania ciągłości działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania i ograniczenia strat na wypadek poważnych zakłóceń w działalności Banku.

Bank działa w interesie wszystkich udziałowców z poszanowaniem interesu Klientów. Uprawnienia i obowiązki Członków Banku mają odzwierciedlenie w treści Statutu Banku, jak również zostały zawarte w „Regulaminie Zebrań Grup Członkowskich”, „Regulaminie obrad Zebrania Przedstawicieli PBS w Ciechanowie” oraz treści „Polityki Ładu Korporacyjnego w PBS w Ciechanowie”. Bank umożliwia Członkom właściwy dostęp do rzetelnych i kompletnych informacji, bez stosowania preferencji dla wybranych Członków.

Bank przykłada wagę do profesjonalizmu osób wchodzących w skład organów statutowych, ze szczególnym uwzględnieniem członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej, którzy zgodnie z zapisami „Regulamin działania Rady Nadzorczej PBS w Ciechanowie” oraz „Procedurą oceny kwalifikacji członków Zarządu i Rady nadzorczej PBS w Ciechanowie” powinni posiadać kompetencje do należytego wykonywania obowiązków nadzorczych i zarządczych.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad sprawami Banku, kierując się przy wykonywaniu swoich zadań dbałością o prawidłowe i bezpieczne działanie Banku. Posiada ona zdolność do podejmowania na bieżąco niezbędnych czynności nadzorczych, wykonuje swoje funkcje w sposób aktywny poprzez monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, skuteczności zarządzania ryzykiem, wykonywanie czynności rewizji finansowej. Skład liczebny Rady Nadzorczej jest adekwatny do charakteru i skali działalności prowadzonej przez Bank, wyodrębniona jest w nim funkcja Przewodniczącego, który kieruje pracami Rady w oparciu o doświadczenie, umiejętności kierowania zespołem. Nadzór wykonywany przez Radę Nadzorczą ma charakter stały, a posiedzenia Rady nadzorczej odbywają się nie rzadziej niż co dwa miesiące, są protokolowane, a odrębne zdania członków Rady są odnotowywane w protokole.

Rada Nadzorcza zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji oraz ocenia czy działania Zarządu w zakresie zarządzania bankiem są skuteczne i zgodne z polityką Rady. Kwestie te reguluje „Procedura oceny odpowiedniości Członków Zarządu PBS w Ciechanowie”.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 11 maja 2017r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, Bank powołał Komitet Audytu, który wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie sprawozdawczości finansowej i systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem.

Członkowie Zarządu posiadają kompetencje do należytego prowadzenia spraw banku oraz wykonywania powierzonej funkcji oraz wykazują się odpowiednim doświadczeniem w zarządzaniu bankiem. Indywidualne kompetencje członków Zarządu uzupełniają się w sposób zapewniający odpowiedni poziom kolegialnego zarządzania nad wszystkimi obszarami Banku. „Regulamin działania Zarządu PBS w Ciechanowie” w sposób przejrzysty i jednoznaczny reguluje podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności Banku. Podział tych obowiązków ma również swoje odzwierciedlenie w innych regulacjach wewnętrznych.

Bank prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania członków organu Rady Nadzorczej i Zarządu, a także osób pełniących kluczowe funkcje. Zasady wynagradzania zostały określone w wewnętrznych aktach prawnych regulujących politykę wynagradzania. Rada Nadzorcza, uwzględniając decyzje Zebrania Przedstawicieli, odpowiada za zasady wynagradzania członków Zarządu.

Zarząd zapewnia przestrzeganie „Zasad Ładu Korporacyjnego” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, a Rada Nadzorcza nadzoruje ich przestrzeganie. Bank ustanowił w regulacjach wewnętrznych zasady ograniczania i identyfikacji konfliktu interesów dotyczące członków Zarządu i Rady Nadzorczej, jak również zasady wyłączenia danej osoby w przypadku zaistnienia konfliktu interesów.

Bank dba o relacje z Klientami prowadząc przejrzystą politykę informacyjną uwzględniającą potrzeby Członków oraz Klientów. Polityka informacyjna Banku opiera się na ułatwianiu dostępu do informacji, jak również określa zasady i terminy udzielania odpowiedzi. Informacje w zakresie oferowanej usługi czy produktu są rzetelne i przekazywane w sposób zrozumiały dla przeciętnego odbiorcy. Przekazy marketingowe w zakresie produktów i usług nie wprowadzają w błąd oraz cechują się poszanowaniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych obyczajów.

Proces oferowania produktów jest realizowany przez odpowiednio przygotowane osoby, w sposób zapewniający rzetelność przekazywanych informacji oraz udzielenie zrozumiałych wyjaśnień. Bank dokłada starań, aby oferowane produkty i usługi były adekwatne do potrzeb odbiorców.

Bank opracował i udostępnia Klientom przejrzyste i jasne zasady rozpatrywania skarg i reklamacji, jak również prowadzi zorganizowaną formę rozpatrywania skarg i reklamacji, podejmując jednocześnie działania zmierzające do ograniczenia sytuacji powodujących ich występowanie.

W Banku funkcjonuje system powiadamiania Zarządu lub Rady Nadzorczej o nadużyciach w Banku.

Rada Nadzorcza dokonała oceny stosowania zasad wprowadzonych na mocy przyjętej przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie „Polityki Ładu Korporacyjnego”, a wyniki tej oceny są

udostępniane na stronie internetowej Banku, jak również zostały przekazane pozostałym organom Banku.

XIII. ZAKOŃCZENIE

Rok 2018r. zamknął się sumą bilansową w kwocie 626 881 651 zł oraz wynikiem finansowym – zyskiem brutto w wysokości 4 067 264 zł, zyskiem netto w wysokości 3 283 932 zł. Zgodnie z wymogami przepisów Ustawy o rachunkowości sprawozdanie finansowe za rok 2018 zostało poddane badaniu przez PKF Consult Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. ul. Orzycka 6, lok. 1B 02-695 Warszawa, wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego pod Nr KRS 579479 prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie I XIII Wydział Gospodarczy – firma audytorska wpisana na listę Krajowej Izby Biegłych Rewidentów pod nr 477.

ZARZĄD BANKU:

1. *Andrzej Kopec* *Prezes Zarządu*

2. *Grzegorz Olecki* *Członek Zarządu*

3. *Mariusz Kołakowski* *Członek Zarządu*

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie

.....
(pieczęć firmowa)

Ciechanów, dnia 21.05.2019 roku